

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут економіки та менеджменту
Кафедра прикладної економіки

Хрєнова Тетяна Іванівна

УДК: 338.5.69

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Шляхи підвищення економічної ефективності діяльності будівельної галузі

Бізнес-економіка

(назва освітньої програми)

051 - Економіка

(шифр і назва спеціальності)

Т.І. Хрєнова

(підпис, ініціали та прізвище здобувача освітнього ступеня)

Науковий керівник

к.е.н., доц. Метешоп Ірина Михайлівна

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис) (дата)

У.Б. Бережницька
(ініціали та прізвище)

Рецензент

(підпис) (дата)

(ініціали та прізвище)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело
Івано-Франківськ – 2025

Кафедра Прикладної економіки
Спеціальність Економіка

економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри прикладної

_____ У.Б. Бережницька
“ ___ ” _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

Студенту _____ Хреновій Тетяні Іванівній
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема магістерської роботи **Шляхи підвищення економічної ефективності діяльності будівельної галузі**

затверджена наказом ректора університету від “ ___ ” ___ 02 _____ 2025 р. № _____

2. Термін здачі студентом закінченої роботи **“10” березня 2025 р.**

3. Вихідні дані роботи: статистична та звітна інформація ТОВ БК «KVARTAL» та ТОВ БК «Новий дім буд» за 2021-2023 рр.

4. **Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити):**
Вступ

1. Теоретично-методичні аспекти оцінювання економічної ефективності діяльності підприємств

2. Аналіз ефективності діяльності підприємств будівельної галузі у Івано-Франківській області

3. Шляхи та заходи підвищення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

1. Перелік ілюстративного матеріалу

Мета та завдання магістерської роботи

Ключові компоненти процесу будівництва

Динаміка основних техніко-економічних показників

Динаміка фінансових результатів діяльності будівельних компаній

Динаміка показників рентабельності підприємств будівельної галузі

Динаміка середньогодинного виробітку та фондівдачі активної частини.

Часові показники виконання процесів будівництва

Заходи підвищення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі

Розрахунок економічної ефективності автоматизації у ТОВ БК «KVARTAL».

Розрахунок доцільності заміни насоса Honda WB30XT на Wacker Neuson PT3A.

Економія витрат від удосконалення логістики та покращення управління складом

6. Консультанти з роботи, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх

Розділ	Консультант	Підпис, дата	

7. Дата видачі завдання “___” _____ 20__ р.

Керівник _____
(підпис)

І. М. Метошоп
(розшифровка підпису)

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

Т.І. Хренова
(розшифровка підпису)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Номер і назва етапів магістерської роботи	Термін виконання етапів магістерської роботи	Примітка
Вступ	10.12.2024	Виконано
Розділ 1. Теоретично-методичні аспекти оцінювання економічної ефективності діяльності підприємств	14.01.2025	Виконано
Розділ 2. Аналіз ефективності діяльності підприємств будівельної галузі у Івано-Франківській області	05.02.2025	Виконано
Розділ 3. Шляхи та заходи підвищення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі	27.02.2024	Виконано
Висновки	05.03.2025	Виконано

Студент _____
(підпис)

Т.І. Хренова
(розшифровка підпису)

Керівник роботи _____
(підпис)

І.М. Метошоп
(розшифровка підпису)

Дата затвердження календарного плану “___” _____ 2025 р.

РЕФЕРАТ

У цьому дослідженні проведено оцінку економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі, базуючись на аналізі ефективності використання виробничих ресурсів, динаміки фінансових результатів, ключових техніко-економічних показників та оптимальної структури управління. Результати аналізу дозволили запропонувати основні напрями та заходи для її підвищення.

Метою дослідження є визначення основних шляхів розвитку будівельної галузі Івано-Франківської області та впровадження заходів задля підвищення ефективності діяльності підприємств.

Для досягнення поставленої мети у роботі було вирішено такі завдання як, проведений аналіз наукових публікацій щодо визначення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі; виокремлені методи аналізу та оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів підприємств будівельної галузі; запропоновано систему показників для оцінювання економічної ефективності; визначено основні фактори впливу ринкового середовища на розвиток будівельної галузі; охарактеризовано особливості розвитку будівельної сфери діяльності в Івано-Франківській області; виявлено проблеми розвитку будівельної галузі в Івано-Франківській області; здійснено аналіз основних техніко-економічних показників, фінансових результатів діяльності і ефективності використання виробничих ресурсів підприємств будівельної галузі, аналіз можливих шляхів підвищення економічної ефективності підприємств будівельної галузі; розраховано економічну ефективність виокремлених заходів для підвищення економічної ефективності досліджуваних підприємств.

У магістерській роботі використані такі методи дослідження як порівняльний, індукції та дедукції, графічний, рядів динаміки, ключової системи показників, методи розрахунку доцільності вкладення інвестицій.

Практична та наукова новизна полягає у отриманні подальшого розвитку питань оцінювання економічної ефективності діяльності підприємства, що ґрунтується на системі ключових показників ефективності використання виробничих ресурсів підприємства, фінансових результатів діяльності та часових показника, на підставі чого сформовані основні шляхи та розраховані заходи щодо підвищення економічної ефективності.

Ключові слова: економічна ефективність, будівельна галузь, підприємства, методи, виробничі ресурси, фінансові результати, показники, заходи.

SUMMARY

This study evaluates the economic efficiency of enterprises in the construction industry based on the analysis of the efficiency of production resource utilization, the dynamics of financial results, key technical and economic indicators, and an optimal management structure. The analysis results enabled the proposal of key directions and measures to improve efficiency.

The aim of the study is to identify the main development paths for the construction industry in the Ivano-Frankivsk region and to implement measures to enhance the efficiency of enterprises.

To achieve this goal, the following tasks were accomplished: an analysis of scientific publications on the economic efficiency of construction enterprises was conducted; methods for analyzing and assessing the economic efficiency of investment projects in the construction industry were identified; a system of indicators for evaluating economic efficiency was proposed; the main market environment factors influencing the development of the construction industry were determined; the specific features of the construction sector's development in the Ivano-Frankivsk region were characterized; challenges in the development of the construction industry in the region were identified; an analysis of key technical and economic indicators, financial results, and the efficiency of production resource utilization in construction enterprises was performed; possible ways to improve the economic efficiency of construction enterprises were analyzed; and the economic efficiency of the proposed measures to enhance the performance of the studied enterprises was calculated.

The master's thesis employs the following research methods: comparative analysis, induction and deduction, graphical methods, time series analysis, key performance indicators system, and methods for calculating the feasibility of investment projects.

The practical and scientific novelty lies in the further development of issues related to evaluating the economic efficiency of enterprise activities. This approach is based on a system of key performance indicators, including the efficient utilization of production resources, financial results, and time-related metrics. Based on this foundation, main directions were formulated, and measures to enhance economic efficiency were calculated.

Keywords: economic efficiency, construction industry, enterprises, methods, production resources, financial results, indicators, measures.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	10
1.1. Основні підходи до визначення поняття «економічна ефективність»...	10
1.2. Визначення чинників, що здійснюють вплив на економічну ефективність інвестиційних проектів будівельної галузі.....	14
1.3. Методика аналізу будівельних процесів та оцінки їхньої ефективності..	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ У ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	24
2.1. Основні проблеми та виклики будівельної галузі в Україні та Івано- Франківській області.....	24
2.2. Аналіз показників фінансових результатів діяльності підприємств будівельної галузі.....	33
2.3. Аналіз виробничих ресурсів та часових показників діяльності будівельних організацій.....	40
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ АСПЕКТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ТА ЗАХОДІВ ЩОДО ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ.....	49
3.1. Розроблення заходів підвищення економічної ефективності підприємств будівельної галузі.....	49
3.2. Економічна оцінка доцільності впровадження заходів щодо підвищення економічної ефективності підприємств будівельної галузі.....	51
ВИСНОВОК.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
БІБЛІОГРАФІЧНА ДОВІДКА.....	69
ДОДАТКИ.....	70

					МР.ЕК ІПО-01.00.00.000 ПЗ					
Змн.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата						
Розроб.	Хренова Т.І.				«Шляхи підвищення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі»	Літ.	Арк.	Акрушів		
Перевір.	Метешко І.М.						6	74		
Реценз.						ІФНТУНГ, ЕКмз 6				
Н. Контр.										
Затверд.	Бережницька У.Б.									

ВСТУП

Будівельна галузь є однією з найбільш ресурсоємних і капіталомістких. Вона споживає значні обсяги фінансових, матеріальних та людських ресурсів. Дослідження економічної ефективності дозволяє оптимізувати витрати, зменшити перевитрати ресурсів, підвищити продуктивність праці та забезпечити вищу рентабельність проектів. У сучасних умовах зростання цін на енергоносії, будівельні матеріали та робочу силу особливо важливо забезпечити ефективне використання кожного з цих ресурсів.

Висока конкуренція на ринку будівельних послуг вимагає від компаній ефективних методів управління ресурсами, щоб забезпечити стабільну якість за оптимальних витрат. Ефективне управління проектами та ресурсами дозволяє компаніям залишатися конкурентоспроможними, пропонувати вигідніші умови для клієнтів і тим самим займати стабільні ринкові позиції.

Споживачі та регулюючі органи постійно підвищують вимоги до якості будівництва. Контроль економічної ефективності сприяє забезпеченню потрібного рівня якості за рахунок раціонального використання ресурсів, що допомагає уникнути зниження якості будівельних об'єктів через фінансові чи часові обмеження.

Загалом, актуальність дослідження економічної ефективності у будівельній галузі обумовлена необхідністю підвищення продуктивності, забезпечення конкурентоспроможності, раціонального використання ресурсів, мінімізації ризиків та забезпечення стабільного зростання у складних економічних умовах.

В умовах військових дій дослідження економічної ефективності в будівельній галузі набуває додаткової актуальності з ряду причин, пов'язаних з особливими вимогами до економіки та інфраструктури країни. Економічна ефективність у цьому випадку стає важливим критерієм для забезпечення максимальної відбудови при обмеженому бюджеті. Зважаючи на потребу у швидкому зведенні житла для переміщених осіб, а також оновлення пошкоджених медичних закладів, шкіл тощо, економічна ефективність стає ключовою для раціонального планування та розподілу ресурсів. Висока швидкість будівництва

має бути поєднана з якісним управлінням ресурсами, що забезпечується через економічно ефективне планування.

Отже, у військовий час дослідження економічної ефективності стає ще більш значущим для будівельної галузі, оскільки допомагає спрямовувати ресурси на відновлення та стабілізацію країни, а також підтримує адаптивність галузі до нових викликів.

Метою даної магістерської роботи є визначення основних шляхів розвитку будівельної галузі Івано-Франківської області та впровадження заходів задля підвищення ефективності діяльності підприємств.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні *завдання*:

- провести аналіз наукових публікацій щодо визначення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі;
- виокремити методи аналізу та оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів підприємств будівельної галузі
- запропонувати показники для оцінювання економічної ефективності;
- визначити основні фактори впливу ринкового середовища на розвиток будівельної галузі;
- охарактеризувати особливості розвитку будівельної сфери діяльності в Івано-Франківській області;
- виявити проблеми розвитку будівельної галузі в Івано-Франківській області;
- здійснити аналіз основних техніко-економічних показників, фінансових результатів діяльності і ефективності використання виробничих ресурсів підприємств будівельної галузі;
- здійснити аналіз можливих шляхів підвищення економічної ефективності підприємств будівельної галузі;
- розрахувати економічну ефективність виокремлених заходів для підвищення економічної ефективності досліджуваних підприємств.

Об'єктом дослідження є економічні процеси розвитку будівельної сфери в Івано-Франківській області.

Предметом дослідження є теоретичні і методичні підходи щодо методів

аналізу та підвищення економічної ефективності розвитку будівельної галузі Івано-Франківського регіону. Період дослідження – 2021-2023 роки.

Практична цінність роботи полягає в розробці рекомендацій та інструментів для підвищення економічної ефективності діяльності будівельних підприємств. Запропоновані методи дозволяють оптимізувати витрати, впроваджувати сучасні технології управління будівельними процесами, підвищувати продуктивність праці та забезпечувати стійкість компаній до зовнішніх викликів, зокрема в умовах воєнних дій та економічної нестабільності. Результати можуть бути застосовані при формуванні бізнес-стратегій, складанні бюджетів, впровадженні інноваційних технологій і аналізі ефективності інвестиційних проєктів у будівництві.

Наукова новизна роботи полягає у визначенні системних підходів до підвищення економічної ефективності діяльності будівельної галузі та подальшому розвитку наукового підходу економічної оцінки ефективності діяльності підприємств, що відображено в розробленій системі показників, яка охоплює фінансові, часові та продуктивні аспекти ефективності внутрішніх процесів будівництва, забезпечуючи точну оцінку їх результативності.

Робота складається із трьох розділів. У першому розділі розглядаються теоретичні основи та методологія оцінювання економічної ефективності діяльності підприємств. Визначено ключові підходи та методи аналізу ефективності. Також охарактеризовано систему показників, що забезпечують комплексну оцінку економічної діяльності, із акцентом на специфіку будівельних підприємств.

Розділ 2 присвячений оцінюванню поточного стану економічної ефективності підприємств, що спеціалізуються на будівельних роботах. Проведено аналіз основних показників фінансової результативності, продуктивності праці та використання ресурсів. Виявлено основні проблеми та фактори, які впливають на економічну ефективність галузі.

Третій розділ містить пропозиції щодо підвищення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі. Розроблені напрями та заходи, спрямовані на зниження витрат, оптимізацію внутрішніх процесів та впровадження інноваційних технологій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.

1.3. Основні підходи до визначення поняття «економічна ефективність».

Аналіз публікацій у сфері економічної ефективності, зокрема в традиційному напрямку вітчизняної науки, дозволяє виокремити два основні підходи до визначення цього поняття: «витратний» та «ресурсний».

Багато науковців, такі як Кудренко Н. В.[1], Мочерний С. В.[2], Фісуненко П. А., Шевченко К.[3], визначають економічну ефективність як співвідношення результату (ефекту) до витрат, що забезпечили його досягнення. Деякі дослідники, зокрема Покловський Р. Ю. та Мухопадов В. К.[4], підкреслюють, що економічна ефективність — це ступінь результативності витрат і рівень економічного прогресу суспільства.

Ресурсний підхід розглядає економічну ефективність через досягнення виробничих цілей з мінімальними витратами ресурсів. Як зазначає автор публікації [3] Рибін В. М. трактує її як досягнення цілей з найменшими витратами коштів, тоді як Абалкін Л. І. ідентифікує це поняття з отриманням певного результату на одиницю використаного ресурсу.

Науковці-реформатори, такі як Д. Г. Заруба, С. Ф. Покропивний, С. В. Мочерний, В. К. Черняк, адаптували західні концепції до умов трансформації економіки країни. Вони широко використовували теорію продуктивності факторів, що визначає ефективність як продуктивність капіталу, праці та матеріалів [5].

Британська енциклопедія трактує ефективність як співвідношення виробленої продукції до витрат, необхідних для її виробництва [5].

Американські економісти Макконнелл К. Р. і Брю С. Л. вважають, що ефективність полягає у використанні мінімальної кількості ресурсів для досягнення заданих результатів [5].

Усі підходи підкреслюють, що економічна ефективність є багатовимірною категорією, яка відображає зв'язок між витратами та результатами. Розглянемо також інші трактування і зведемо їх у таблицю 1.1.

Таблиця 1.1 – Трактування поняття «економічна ефективність»

Автор	Визначення
Кудренко Н. В., Мочерний С. В., Фісуненко П. А., Шевченко К.	Економічна ефективність — це співвідношення результату (ефекту) до витрат, що забезпечили його досягнення.
Покловський Р. Ю., Мухопадов В. К.	Економічна ефективність — ступінь результативності витрат і рівень економічного прогресу суспільства.
Рибін В. М.	Економічна ефективність — це досягнення виробничих цілей з найменшими витратами коштів.
Абалкін Л. І.	Економічна ефективність — це отримання певного результату на одиницю використаного ресурсу.
Британська енциклопедія	Продуктивність — це співвідношення виробленої продукції до того, що є необхідним для її виробництва.
Макконнелл К. Р., Брю С. Л.	Економічна ефективність — це використання найменшої кількості ресурсів для виробництва заданої кількості товарів при найменших середніх загальних витратах.
Зятковський І. В., Ковальов В. В., Орлов О. А., Рясних Є. Г. Ж., Зятюк Н. В.	Економічна ефективність — це рівень рентабельності, виражений у відсотках, який оцінює фінансові результати діяльності.
Хмелевський О. В.	Ефективність — це здатність підприємства до прибуткової діяльності, підтримання платоспроможності, забезпечення стійкого зростання та розвитку.
Онокало В. Г.	Ефективність діяльності підприємства — це результат взаємодії елементів виробничого процесу (робочої сили, предметів праці, засобів праці).
Жнякіна Б. О., Краснова В. В.	Економічна ефективність — це продуктивність економічної системи, яка характеризується витратами на досягнення мети.
Сініцина Т., Андрійчук В., Орлов П.	Ефективність — це вартісна оцінка засобів для досягнення мети, з урахуванням отриманого прибутку.
Марциняк С.	Ефективність — це загальна продуктивність виробничих факторів, що визначається відношенням випуску до інвестицій.

1	2
О. Ліманський	Ефективність — це досягнення цілей із мінімальним ризиком, враховуючи раціональне господарювання та розроблену стратегію.
Метошоп І. М.	Економічна ефективність — це комплексне поняття, яке охоплює фінансово-економічну, виробничу, комерційну, інвестиційну, організаційну та екологічну ефективності.

** Сформовано автором на основі [3-13]*

Таким чином, результати проведених досліджень свідчать про відсутність єдиної думки серед науковців щодо визначення економічної ефективності. Сформувалися різні підходи як до інтерпретації самого поняття, так і до його вимірювання. Зазвичай вони базуються на цілях, яких прагне досягти підприємство в своїй діяльності, та на характері й способах використання його ресурсів.

Отже, економічна ефективність – це характеристика процесу чи проекту, що відображає рівень досягнення економічних результатів стосовно використаних ресурсів. Вона вимірюється співвідношенням отриманого економічного ефекту (результатів, таких як прибуток, дохід, зменшення витрат) до витрат, необхідних для його досягнення. Основна мета оцінки економічної ефективності – забезпечити максимальний результат за мінімальних витрат, що особливо важливо в капіталомістких галузях, таких як будівництво.

Виділимо основні принципи побудови ефективного виробництва в будівельній галузі:

1. Оптимізація виробничих процесів.

- Використання сучасних технологій та автоматизація будівельних робіт.
- Скорочення непотрібних операцій, усунення простоїв та неефективного використання ресурсів.

- Чітке планування етапів будівництва для уникнення затримок.

2. Раціональне використання ресурсів

- Оптимізація витрат матеріалів, скорочення відходів та повторне використання будівельних матеріалів.

- Енергоефективні рішення (використання сучасного обладнання, зниження споживання електроенергії, води, пального).

3. Висока продуктивність праці

- Використання спеціалізованої техніки для підвищення швидкості виконання робіт.

- Підвищення кваліфікації персоналу, навчання новим методам роботи.

- Запровадження системи мотивації та стимулювання працівників.

4. Контроль якості на всіх етапах будівництва

- Регулярний моніторинг якості виконаних робіт.

- Використання стандартизованих матеріалів та сертифікованих технологій.

- Дотримання будівельних норм та вимог безпеки.

5. Логістична ефективність

- Планування доставки матеріалів та обладнання з урахуванням графіка будівництва.

- Використання сучасних методів управління запасами та автоматизація складських процесів.

6. Диверсифікація ризиків та фінансова стійкість

- Використання різних джерел фінансування та зниження залежності від одного постачальника.

- Запровадження антикризових стратегій управління.

- Гнучкість у виборі постачальників та партнерів.

7. Екологічна відповідальність

- Використання екологічно чистих матеріалів та технологій.

- Мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище.

- Управління будівельними відходами та їх утилізація.

Ці принципи мають стати основою аналізу ефективності виробництва у будівельній галузі, що дозволить виявити слабкі місця та точки зростання. На їх

базі слід розробляти конкретні заходи з оптимізації процесів, зниження витрат та підвищення продуктивності праці. Впровадження таких заходів сприятиме стійкому розвитку будівельних компаній і підвищенню їх конкурентоспроможності.

У наступному розділі буде проаналізовано чинники, що впливають на ефективність діяльності підприємства.

1.2. Визначення чинників, що здійснюють вплив на економічну ефективність інвестиційних проектів будівельної галузі.

Оцінювання ефективності діяльності підприємства потребує уваги до аналізу як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, у межах яких воно функціонує. Важливо враховувати, що прогнози ефективності слід формувати, спираючись на актуальні тенденції та очікувані зміни в майбутньому.

Наприклад, оцінка діяльності підприємства за попередній рік не може слугувати гарантією аналогічних результатів у наступному періоді, адже впливові чинники можуть змінюватися. Навіть успішне функціонування бізнесу в минулому не забезпечує аналогічного результату в майбутньому [14].

Автори [15] виділяють, що для підвищення конкурентоспроможності будівельного підприємства необхідно комплексно вдосконалювати різні чинники, що впливають на його діяльність. Процес підвищення конкурентоспроможності передбачає два основні напрями:

- ідентифікацію ключових проблемних аспектів, які обмежують конкурентні переваги компанії;
- розробку шляхів поліпшення цих показників.

Перший напрямок пов'язаний зі специфікою будівельної продукції, а другий – з оптимізацією виробничих процесів.

Оцінка будівельних підприємств має враховувати особливості будівельної продукції як товару на ринку нерухомості, серед яких:

- Конкуренція з об'єктами вторинного ринку, які зазвичай мають нижчу ціну, але можуть задовольняти потреби населення, що ускладнює реалізацію нового житла.
- Можливість «відкладеного» споживання, коли покупець відкладає придбання нового житла, задовольняючись наявним або шукаючи тимчасове рішення на вторинному ринку.
- Довготривалий період експлуатації будівельної продукції, що зменшує частоту покупок нових об'єктів і спрямовує попит на ремонт, модернізацію та реконструкцію.
- Тривалість виробничо-комерційного циклу, що вимагає врахування фактору часу, забезпечення необхідної інформації та ретельного планування для завершення будівництва.
- Високі вимоги до інноваційності продукції, адже конкурентоспроможність нового виробництва залежить від його відповідності сучасним стандартам і технологіям.
- Обмеженість життєвого циклу будівельного об'єкта одним замовленням, що потребує високої технічної та технологічної готовності до створення нової продукції.
- Необхідність координації між багатьма учасниками процесу – забудовником, інвесторами, підрядниками, проектувальниками та контролюючими органами [15].

Метошоп І.М. [13] підкреслює важливість комплексного моніторингу зовнішнього середовища, адже на роботу підприємства впливає велика кількість сил і суб'єктів поза його межами. Зовнішні чинники визначають можливості й загрози для підприємства, впливаючи на його розвиток. До зовнішніх факторів, які варто враховувати, належать ті, що формуються на макrorівні (економічні, екологічні, політичні, демографічні, соціальні, природні, технологічні) і мікрорівні (постачальники, споживачі, регулюючі органи, посередники, конкуренти, фінансові установи).

Дослідження показують, що відсутність сучасного обладнання та технологій є одним із ключових факторів, які впливають на ефективність підприємства. Економічні чинники, зокрема коливання цін на світовому ринку, високий податковий тиск і девальвація національної валюти, також можуть призводити до збитковості виробництва продукції чи надання послуг. Політична нестабільність, військові дії, недоліки у впровадженні науково-технічної політики суттєво впливають на діяльність підприємства.

Водночас внутрішні фактори залежать від ефективного управління. Механізм управління допомагає підприємству реалізувати місію, адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі й досягати своїх цілей. Цілі підприємства мають відповідати основним факторам успіху на ринку, забезпечувати високу якість продукції, задовольняти потреби споживачів і сприяти досягненню ефективності діяльності [13].

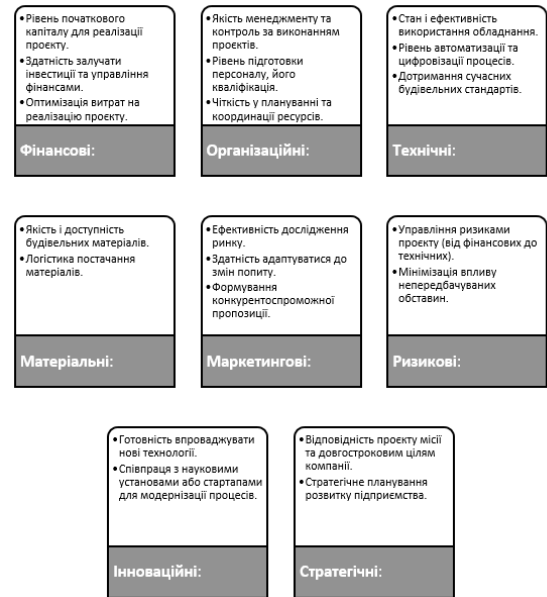
Оцінка впливу зовнішніх і внутрішніх факторів є ключовою для точного прогнозування ефективності інвестиційних проєктів. Вона дозволяє виявити ризики, визначити потенційні можливості та забезпечити оптимізацію ресурсів для досягнення поставлених цілей. На основі дослідження наукових публікацій [13-20] згрупуємо усі чинники і представимо на рис. 1.1.

Зовнішні та внутрішні фактори суттєво впливають на економічну ефективність інвестиційних проєктів у будівельній галузі, формуючи умови їх реалізації та досягнення запланованих результатів. Зовнішні фактори відображають вплив макроекономічного середовища, політичної стабільності, ринкових тенденцій та екологічних вимог. Внутрішні фактори визначаються якістю управління, ресурсною базою, інноваційною спроможністю та стратегією компанії. Їхня взаємодія обумовлює ефективність використання капіталу, адаптацію до змін середовища та конкурентоспроможність на ринку.

Зовнішні фактори, що впливають на економічну ефективність інвестиційних проєктів у будівельній галузі:

Внутрішні фактори, що впливають на економічну ефективність інвестиційних проєктів у будівельній галузі:

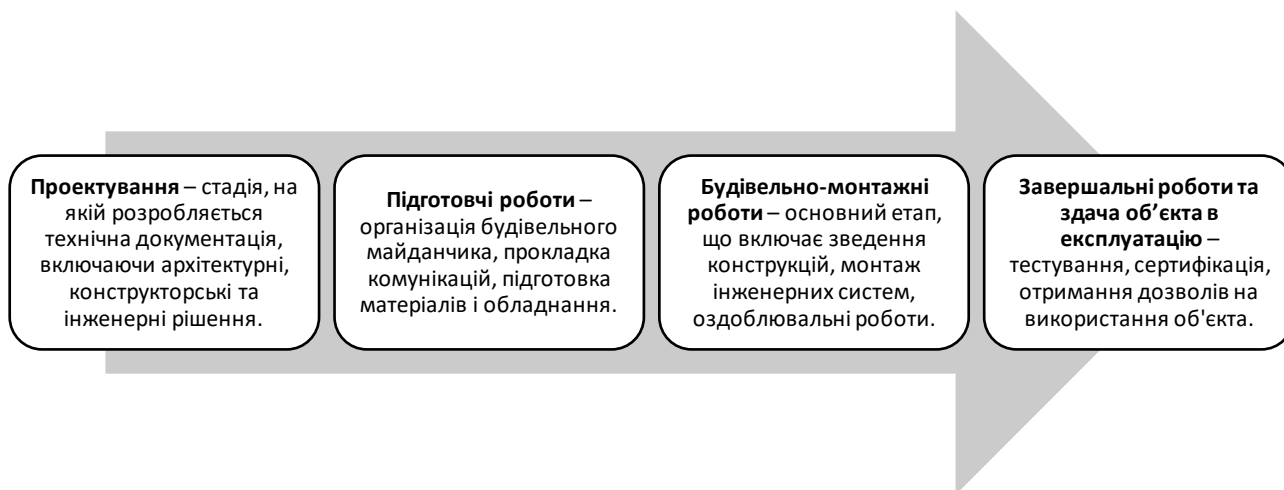
* Сформовано автором.

Рисунок 1.1 – Чинники впливу на економічну ефективність інвестиційних проєктів будівельної галузі.

Ефективне врахування та управління цими факторами дозволяє підвищити економічну ефективність інвестиційних проєктів у будівельній галузі, сприяє зменшенню ризиків і підвищенню ймовірності успішної реалізації проєктів.

1.3. Методика аналізу будівельних процесів та оцінки їхньої ефективності.

Будівельні процеси охоплюють усі етапи створення об'єкта, від проєктування до його введення в експлуатацію. Ключові компоненти процесу представимо на рис.1.2.

** Сформовано автором.*

Рисунок 1.2 – Ключові компоненти процесу будівництва.

Економічна ефективність будівельних процесів визначається тим, наскільки ефективно використані ресурси (час, фінанси, матеріали) на кожному з цих етапів, щоб забезпечити якість і мінімізувати витрати. Тому відберемо основні показники, що будуть характеризувати ці ресурси (таблиця 1.3). Відібрані нами показники дозволяють отримати повне уявлення про ефективність використання ресурсів у проекті. Вони допоможуть не лише контролювати поточні витрати, але й визначити області, які потребують оптимізації.

Аналіз існуючих методик оцінки економічної ефективності підприємства демонструє велику різноманітність підходів, які здебільшого базуються на показниках фінансового стану організації. Деякі методики також враховують показники управлінського потенціалу, ефективності активів тощо. Ця тематика активно досліджується економістами, кожен з яких пропонує власний підхід до визначення економічної ефективності. У зв'язку з цим доцільно розглянути кілька методів, оцінити їхні переваги та недоліки (табл.1.2).

Таблиця 1.2 – Характеристика, переваги і недоліки різних методів оцінки економічної ефективності інвестиційних проєктів у будівництві.

Метод	Опис	Переваги	Недоліки
Чиста приведена вартість (NPV)	Різниця між сумою приведених до теперішньої вартості доходів та витрат проєкту з урахуванням дисконтної ставки.	Враховує фактор часу; корисний для довгострокових проєктів.	Складність розрахунку дисконтної ставки.
Внутрішня норма доходності (IRR)	Дисконтна ставка, за якої NPV дорівнює нулю; дозволяє порівнювати вигідність різних проєктів.	Підходить для порівняння проєктів; визначає прибутковість.	Може давати хибні результати для взаємовиключних проєктів.
Окупність (Payback Period)	Час, за який проєкт окупить початкові інвестиції.	Швидка оцінка ризиків; проста в розрахунку.	Не враховує доходів після окупності; не враховує фактор часу.
Точка безбитковості	Обсяг робіт/доходів, при якому проєкт виходить на безбитковість.	Визначає рентабельність проєкту за поточних витрат.	Не враховує фактор часу та інших витрат, які можуть виникнути після досягнення точки безбитковості.
Ефективність використання ресурсів	Оцінка продуктивності праці, ефективності використання матеріалів і енергоресурсів.	Дозволяє оптимізувати ресурси та підвищити економічну ефективність.	Може потребувати точних даних для детального аналізу.
Метод критичного шляху (CPM) та PERT	Методи управління проєктами, що дозволяють планувати строки виконання робіт та зменшувати час затримок.	Зменшує час простоїв; підвищує ефективність.	Потребує детального планування і точних оцінок строків.
Сценарний аналіз та аналіз чутливості	Оцінка впливу зміни параметрів (ціни, строки тощо) на ефективність проєкту.	Допомагає оцінити різні сценарії розвитку проєкту.	Складність моделювання багатьох факторів.
Аналіз «витрати-вигоди»	Враховує фінансові вигоди та витрати проєкту, включаючи соціальні ефекти.	Показує як комерційну, так і соціальну вигоду проєкту.	Важко оцінити деякі вигоди у грошовому еквіваленті.

1	2	3	4
Вартість життєвого циклу	Оцінка загальних витрат на будівництво, експлуатацію та утримання об'єкта протягом усього його життєвого циклу.	Враховує довговічність об'єкта; знижує експлуатаційні витрати.	Потребує точних даних на весь життєвий цикл проекту.
Метод управління вартістю	Використовується для управління будівельними проектами, щоб розуміти, чи вчасно виконуються завдання та чи укладається проект у бюджет.	Дозволяє відстежувати як часові, так і фінансові показники проекту, порівнює фактичні витрати та фактичне виконання завдань з плановими показниками, що допомагає швидко реагувати на відхилення.	Вимагає значних витрат часу та ресурсів на збір, аналіз даних і залучення кваліфікованих спеціалістів для впровадження системи управління.

* Складено автором на основі [22-24]

Існує кілька методів оцінки ефективності проектів, кожен з яких має свої переваги та недоліки. Чиста приведена вартість (NPV) враховує фактор часу, але складна у розрахунку через необхідність визначення дисконтної ставки. Внутрішня норма доходності (IRR) дозволяє порівнювати прибутковість проектів, проте може давати хибні результати у випадку взаємовиключних варіантів. Метод окупності (Payback Period) є простим для оцінки ризиків, але не враховує доходів після окупності та фактора часу. Інші методи, такі як аналіз «витрати-вигоди» та сценарний аналіз, допомагають оцінити фінансові та соціальні аспекти, однак вимагають точних даних і складних розрахунків. Жоден із методів оцінки ефективності не дає повної картини самостійно, тому необхідно використовувати їх у комплексі. Поєднання фінансових показників, таких як NPV та IRR, із методами оцінки ризиків і сценарним аналізом дозволяє отримати більш обґрунтовані управлінські рішення. Використання точки беззбитковості разом із

аналізом «витрати-вигоди» допомагає визначити не лише рентабельність, а й соціальну цінність проекту. Застосування різних методів забезпечує більш точну та об'єктивну оцінку ефективності заходів, що мінімізує ризики помилкових рішень.

Для проведення аналізу нами відібрано метод ефективності використання ресурсів, аналіз «витрати-вигоди» та чисту приведену вартість (NPV), оскільки вони дозволяють оцінити як фінансову ефективність, так і оптимізацію ресурсів та соціальну доцільність проекту.

Проведемо також короткий огляд основних показників, які часто використовуються для управління і оцінки будівельних проектів допомагає обрати найкращий підхід для конкретного будівельного проекту. На основі проведеного аналізу джерел [25-29], згрупуємо їх у такі групи як, фінансові, часові, ресурсні показники. Відібрані нами показники та їхня суть наведені у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Система показників, що визначає економічну ефективність діяльності підприємства

Група	Показник	Суть
Фінансові	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	Загальна сума доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за вирахуванням знижок, повернень і непрямих податків.
	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Загальні витрати на виготовлення та реалізацію продукції, включаючи матеріальні, трудові, амортизаційні та інші витрати.
	Валовий прибуток	Різниця між чистим доходом від реалізації продукції та її собівартістю, що показує ефективність основної діяльності.
	Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	Різниця між валовим прибутком та витратами на операційну діяльність, що відображає фінансовий результат роботи підприємства.
	Чистий прибуток	Прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства після сплати податків, відсотків та інших обов'язкових платежів.
	Рентабельність продажу	Відношення чистого прибутку до чистого доходу, яке характеризує ефективність продажу продукції.

1	2	3
	Рентабельність продукції	Відношення валового прибутку до собівартості продукції, яке демонструє прибутковість виробленої продукції.
	Рентабельність власного капіталу	Відношення чистого прибутку до власного капіталу підприємства, що показує ефективність використання капіталу.
Часові	Продуктивність праці	Відношення обсягу виробленої продукції до кількості витраченого робочого часу або кількості працівників.
	Дотримання планових термінів	Показник, що відображає, наскільки фактичні терміни виконання завдань відповідають запланованим.
	Середня тривалість завдання	Середній час, необхідний для виконання одного завдання у межах проєкту або виробничого циклу.
	Індекс ефективності часу виконання	Співвідношення між фактичним і плановим часом виконання завдань, що відображає рівень ефективності управління часом.
	Термін окупності	Час, необхідний для повернення інвестованих коштів за рахунок чистого прибутку підприємства.
Ресурсні	Середньогодинний виробіток одного робітника	Кількість продукції або виконаних робіт, виготовлених одним працівником за годину.
	Фондовіддача активної частини ОЗ	Відношення обсягу реалізованої продукції до вартості активної частини основних засобів, що відображає ефективність використання обладнання.
	Відхилення за матеріалами	Різниця між фактичними та плановими витратами на матеріали, яка відображає ефективність використання матеріальних ресурсів.
	Матеріаломісткість	Частка витрат на матеріали у загальній собівартості продукції, яка показує залежність виробництва від матеріальних ресурсів.
	Коефіцієнт енергомісткості	Відношення енергетичних витрат до обсягу випущеної продукції, що характеризує ефективність використання енергоресурсів.

* Складено автором

Ці показники дозволяють різнобічно оцінювати економічну ефективність будівельних проєктів, допомагаючи приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, оптимізації ресурсів і управління ризиками. Використання цих показників у комплексі дозволяє глибше розуміти часові, ресурсні та фінансові

аспекти проекту, що підвищує його ефективність і знижує ризики перевищення бюджету або строків завершення.

Висновок до розділу 1.

Економічна ефективність – це характеристика процесу чи проекту, що відображає рівень досягнення економічних результатів стосовно використаних ресурсів. Вона вимірюється співвідношенням отриманого економічного ефекту (результатів, таких як прибуток, дохід, зменшення витрат) до витрат, необхідних для його досягнення. Основна мета оцінки економічної ефективності – забезпечити максимальний результат за мінімальних витрат, що особливо важливо в капіталомістких галузях, таких як будівництво.

Встановлено, що зовнішні та внутрішні фактори суттєво впливають на економічну ефективність інвестиційних проєктів у будівельній галузі, формуючи умови їх реалізації та досягнення запланованих результатів. Ефективне врахування та управління цими факторами дозволяє підвищити економічну ефективність інвестиційних проєктів у будівельній галузі, сприяє зменшенню ризиків і підвищенню ймовірності успішної реалізації проєктів.

Проведений аналіз існуючих методик оцінки економічної ефективності підприємства демонструє велику різноманітність підходів, які здебільшого базуються на показниках фінансового стану організації. Деякі методики також враховують показники управлінського потенціалу, ефективності активів тощо. Ця тематика активно досліджується економістами, кожен з яких пропонує власний підхід до визначення економічної ефективності.

Відібрані нами показники дозволяють різнобічно оцінювати економічну ефективність будівельних проєктів, допомагаючи приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, оптимізації ресурсів і управління ризиками. Використання цих показників у комплексі дозволяє глибше розуміти часові, ресурсні та фінансові аспекти проекту, що підвищує його ефективність і знижує ризики перевищення бюджету або строків завершення.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ У ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.

2.1 Основні проблеми та виклики будівельної галузі в Україні та Івано-Франківській області.

Будівельна галузь є однією з перспективних складових економіки, що характеризується високою капіталомісткістю. Її розвиток відповідає сучасним технологічним вимогам, що підтверджує її інвестиційно-інноваційну орієнтованість та здатність створювати значну кількість робочих місць.

Російська агресія проти України спричинила масштабні руйнування інфраструктури та порушення економічних ланцюгів. Загальні збитки, за оцінками, становлять близько 100 мільярдів доларів і продовжують зростати. Станом на червень 2022 року пошкоджено або зруйновано 12 900 багатоквартирних будинків (13,5 млн м²) та 107 707 приватних будинків (1,9 млн м²) [21].

У майбутньому, під час повоєнної відбудови, перед будівельною галуззю постануть важливі завдання, зокрема реконструкція зруйнованих міст України, будівництво сучасних житлових та комерційних об'єктів із наявністю укриттів на випадок повітряної тривоги. Нові будівлі мають відповідати європейським стандартам архітектури та містобудування, а також принципам сталого розвитку, визначеним цілями ООН.

Економічна ефективність у цьому випадку стає важливим критерієм для забезпечення максимальної відбудови при обмеженому бюджеті. Оптимізація ресурсів дозволяє відбудовувати зруйновані об'єкти швидше та ефективніше, що критично важливо для відновлення нормального життя в регіонах, які постраждали від бойових дій.

Військовий час знижує доступність фінансових ресурсів, оскільки значна частина бюджету спрямовується на оборону. У цьому контексті будівельна галузь потребує підходів, які забезпечать максимальну віддачу від вкладених коштів.

Контроль економічної ефективності дозволяє здійснювати пріоритетні проекти, уникати перевитрат та забезпечувати прозоре управління фінансами.

Зважаючи на потребу у швидкому зведенні оборонних споруд, укриттів, тимчасового житла для переміщених осіб, а також оновлення пошкоджених медичних закладів, шкіл тощо, економічна ефективність стає ключовою для раціонального планування та розподілу ресурсів. Висока швидкість будівництва має бути поєднана з якісним управлінням ресурсами, що забезпечується через економічно ефективне планування.

Військові дії можуть обмежувати доступ до звичних постачальників матеріалів і ресурсів. Тому зростає актуальність пошуку й використання альтернативних матеріалів та технологій, що потребує детального аналізу економічної ефективності для оцінки їхньої доцільності. У таких умовах важливо вибирати оптимальні рішення, які забезпечать потрібний рівень якості без надмірних витрат.

Військовий час характеризується високою невизначеністю, зокрема у фінансовій сфері, де існує значний ризик інфляції, підвищення цін на матеріали та робочу силу. Ефективне управління витратами допомагає будівельним компаніям знижувати ризики втрат і підтримувати стійкість у непередбачуваних умовах. Таким чином, економічна ефективність виступає як запорука фінансової стабільності.

У післявоєнний період економічно ефективна відбудова та розвиток будівельної галузі є критично важливими для швидкої реанімації економіки. Використання економічно обґрунтованих підходів у будівництві під час військового конфлікту закладає основу для майбутнього відновлення, підвищує довіру інвесторів та сприяє залученню міжнародної допомоги.

Отже, у військовий час дослідження економічної ефективності стає ще більш значущим для будівельної галузі, оскільки допомагає спрямовувати ресурси на відновлення та стабілізацію країни, а також підтримує адаптивність галузі до нових викликів.

Навіть у відносно безпечних регіонах будівельні компанії стикаються з серйозними викликами через воєнні дії. Основні проблеми, які впливають на галузь на наш погляд це такі як перебої з постачанням матеріалів, підвищення цін на матеріали та ресурси, кадрові труднощі, фінансова нестабільність, зниження попиту на житлове будівництво та змінений попит на інфраструктуру, невизначеність у стратегічному плануванні, зростання страхових та безпекових витрат, регуляторні зміни.

Як вже зазначалось, через військові дії порушуються логістичні маршрути та постачання будівельних матеріалів, особливо з регіонів, де ведуться бої або діють обмеження на транспорт. Це впливає на терміни виконання проектів та може підвищити вартість будівництва. Також воєнні дії спричиняють загальний ріст інфляції, що веде до здорожчання матеріалів, палива та енергоресурсів. Відповідно, це знижує купівельну спроможність замовників і підвищує вартість проектів, що може негативно позначитись на прибутковості.

Частина робочої сили могла бути мобілізована або виїхала в інші регіони чи за кордон, що спричинило дефіцит кваліфікованих працівників та підвищило потребу в автоматизації та підвищенні продуктивності наявного персоналу.

Збільшення ризику неплатоспроможності як державних, так і приватних замовників впливає на доступність фінансування для будівельних проектів. Компаніям стає важче залучати кредити або інвестиції, що знижує можливість розширення.

Воєнні дії можуть призводити до тимчасового зниження попиту на житло та підвищення потреби у відбудові критично важливих об'єктів: укриттів, лікарень, шкіл. Це потребує переорієнтації галузі на проекти з коротшими термінами окупності.

Воєнні дії ускладнюють довгострокове планування. Компанії стикаються з труднощами у прогнозуванні ринку та плануванні інвестицій у розширення виробничих потужностей, що посилює залежність від державних контрактів та зовнішніх інвестицій.

Навіть у відносно безпечних регіонах компанії змушені підвищувати витрати на забезпечення безпеки персоналу та об'єктів, а також на страхування, що суттєво збільшує загальні витрати проєктів.

Воєнний час може змінити пріоритети регуляторних органів, впливаючи на умови для будівельних компаній, наприклад, через введення тимчасових обмежень, додаткових вимог до об'єктів цивільної безпеки або змін у фінансуванні державних проєктів.

Такі виклики змушують компанії переглядати традиційні підходи до будівництва, впроваджувати більш ефективні технології та розробляти стратегії управління ризиками, що допомагає адаптуватися до складних умов та підтримувати життєздатність галузі.

Таблиця 2.1 – Кількість квартир у житлових будинках, прийнятих в експлуатацію, їх загальна та житлова площа, за видами¹

	Кількість квартир, одиниць			Загальна площа, м ²			Житлова площа, м ²		
	усього	у тому числі		усього	у тому числі		усього	у тому числі	
		будинки одно- квартирні	будинки		будинки одно- квартирні	будинки		будинки одно- квартирні	будинки
			з двома та більше квартир ами			з двома та більше квартир ами			з двома та більше квартир ами
2018	3115	1799	1316	404164	316955	87209	194446	152330	42116
2019	7616	2491	5125	752903	421087	331816	355794	201341	154453
2020	4765	1850	2915	505602	314961	190641	246997	151632	95365
2021	6032	1721	4311	509176	287775	221401	254805	137677	117128
2022	5849	1273	4576	493298	201803	291495	240071	94921	145150
2023	5642	1645	3997	к	к	к	к	к	к

¹З урахуванням загальної площі прийнятих в експлуатацію житлових будівель відповідно до встановленого Порядку (наказ Мінрегіону від 03.07.2018 № 158 (зі змінами)).

Символ (к) – дані не оприлюднюються з метою виконання вимог Закону України "Про офіційну стамлнтику" щодо забезпечення гарантій органів державної стамлнтики щодо стамлнтичної конфіденційності.

У 2018 році було прийнято 3115 квартир, а пік зафіксовано у 2019 році — 7616 квартир. У наступні роки спостерігається зниження кількості квартир. У 2023 році прийнято лише 5642 квартири. Зменшення кількості квартир у 2022–2023 роках пов'язане з впливом воєнних дій в Україні.

Одноквартирні будинки домінують за кількістю у 2018 році (1799), але їхня кількість скорочується до 1273 у 2022 році. Будинки з двома та більше квартирами мали найвищий показник у 2019 році (5125), після чого спостерігається зниження до 3997 у 2023 році.

Щодо загальної площі квартир то вона найвища у 2019 році — 752,903 м². У 2022 році цей показник зменшується до 493,298 м². У 2023 році дані щодо площі не оприлюднені через стамлітичну конфіденційність. Аналогічну динаміку має житлова площа квартир, яка досягає піку у 2019 році — 355,794 м². У 2022 році вона становить 240,071 м². Як і для загальної площі, дані за 2023 рік не оприлюднені.

Таким чином, слід відзначити, що спостерігається загальне зниження показників після 2019 року. Це може бути обумовлено економічними труднощами, які почалися ще до пандемії COVID-19, пандемією COVID-19, що вплинула на будівництво у 2020 році та воєнними діями в Україні з 2022 року, які суттєво вплинули на темпи будівництва, інвестиції та попит на житло.

Розглянемо детальніше діяльність двох будівельних підприємств – ТОВ БК «Новий дім буд» та ТОВ БК «KVARTAL».

ТОВ БК «НОВИЙ ДІМ БУД» - було зареєстровано 21.06.1995. Уповноваженою особою юридичної особи ТОВ БК «НОВИЙ ДІМ БУД» є Печонкін Володимир Миколайович.

Організаційно-правова форма юридичної особи – товариство з обмеженою відповідальності. Основний вид діяльності (КВЕД) – 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель. Юридична адреса підприємства, Івано-Франківська обл., місто Івано-Франківськ, вул. Вовчинецька, буд. 149.

Будівельна компанія «Новий Дім Буд» пропонує сучасне європейське житло для комфортного та щасливого життя. Компанія здійснює будівництво та продаж квартир і торгових приміщень, її проекти ЖК «МІЛЕНІУМ» та ЖК «Паркове Містечко» — це зручні, теплі та естетично привабливі будинки із хорошим плануванням приміщень, охайною територією та різними детально продуманими

архітектурними і дизайнерськими рішеннями для досягнення максимального комфорту їх мешканців.

ТОВ БК «KVARTAL» – товариство з обмеженою відповідальності заснована на реорганізації ТОВ «Цитадель» у 2022 році. Основний вид діяльності (КВЕД) – 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель. Юридична адреса підприємства: вулиця Пилипа Орлика, 8, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область,

Будівництва компанії «KVARTAL» здійснює будівництво житлового комплексу «Імперія II», ЖК «SILVER», ЖК «Цитадель 2» та житловий комплекс «Імперія» - це нові комплекси класу комфорт сучасного європейського формату, в якому втілені всі принципи будівництва компанії «Квартал».

Для об'єктивної оцінки господарської діяльності підприємства проаналізуємо зміни основних техніко-економічних показників, застосовуючи метод аналізу рядів динаміки. Результати динаміки цих показників для ТОВ БК «Новий дім буд» наведені в таблиці 2.2 та відображені на рисунку 2.1.

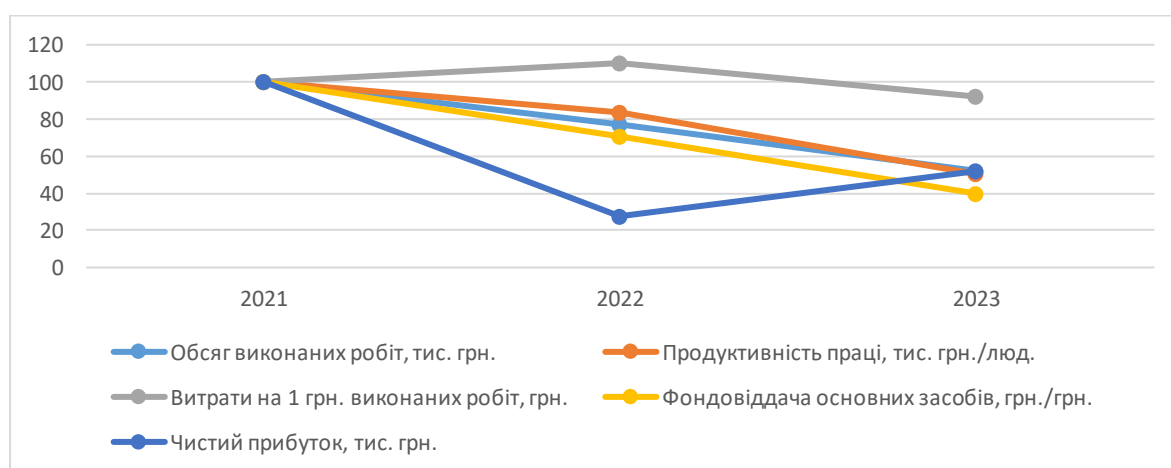
Обсяг виконаних робіт зменшується з 2021 до 2023 року, а саме абсолютний приріст (базисний) зменшився на 6 105 млн. грн у 2023 році порівняно з 2021 роком, а темпи росту (базисні) у 2023 році становлять 52,07% від рівня 2021 року. Зниження пов'язане зі складнощами у галузі, а саме, економічними наслідками війни та іншими макроекономічними факторами.

Значення продуктивності праці значно скорочується. У 2023 році продуктивність знизилася майже на половину порівняно з 2021 роком. Зниження відбулось на 42,71 млн. грн, і у 2023 році продуктивність праці становить лише 50,37% від рівня 2021 року. Падіння продуктивності праці свідчить про зменшення ефективності використання людських ресурсів.

Витрати на 1 грн виконаних робіт збільшилися у 2022 році, але дещо знизилися у 2023 році. Зниження витрат у 2023 році є позитивним сигналом оптимізації ресурсів.

Таблиця 2.2 – Динаміка основних техніко-економічних показників ТОВ БК «Новий дім буд»

Роки	Значення	Абсолют-ний приріст (Базисний)	Абсолют-ний приріст (Ланцюго-вий)	Темпи росту, % (Базисний)	Темпи росту, % (Ланцюго-вий)	Темпи приросту, % (Базисний)	Темпи приросту, % (Ланцюго-вий)
Обсяг виконаних робіт, млн. грн.							
2021	12737	-	-	100	-	-	-
2022	9780	-2957	-2957	76,78	76,78	-23,22	-23,22
2023	6632	-6105	-3148	52,07	67,81	-47,93	-32,19
Продуктивність праці, млн. грн./люд.							
2021	86,06	-	-	100	-	-	-
2022	71,91	-14,15	-14,15	83,56	83,56	-16,44	-16,44
2023	43,35	-42,71	-28,56	50,37	60,28	-49,63	-39,72
Витрати на 1 грн. виконаних робіт, грн.							
2021	0,69	-	-	100	-	-	-
2022	0,76	0,07	0,07	110,14	110,14	10,14	10,14
2023	0,7	-0,06	0,01	92,11	101,45	-7,89	1,45
Фондовіддача основних засобів, грн./грн.							
2021	7,38	-	-	100	-	-	-
2022	5,19	-2,19	-2,19	70,33	70,33	-29,67	-29,67
2023	2,94	-4,44	-2,25	39,84	56,65	-60,16	-43,35
Чистий прибуток, млн. грн.							
2021	3130,3	-	-	100	-	-	-
2022	864,5	-2265,8	-2265,8	27,62	27,62	-72,38	-72,38
2023	1616,3	-1514	751,8	51,63	186,96	-48,37	86,96

* Побудовано автором

Рисунок 2.1 – Динаміка основних техніко-економічних показників ТОВ БК «Новий дім буд»

Показник фондівіддачі основних засобів суттєво зменшується, що свідчить про зниження ефективності використання основних засобів. Зниження відбулось на 4,44 грн/грн у 2023 році порівняно з 2021 роком, що у відсотковому відношенні становить 39,84% від рівня 2021 року. Ефективність використання основних фондів різко знизилася, що пов'язано з недозавантаженням обладнання.

Тенденція зміни чистого прибутку така, у 2022 році цей показник значно зменшився, але у 2023 році спостерігається його відновлення. У 2023 році чистий прибуток знизився на 1 514,00 млн. грн. порівняно з 2021 роком. Хоча прибутковість покращується у 2023 році, вона залишається значно нижчою за рівень 2021 року.

Отже, усі показники демонструють значне зниження, особливо у 2022 році, що, пов'язано із кризовими умовами в економіці, а саме COVIDOM. Незважаючи на загальну негативну тенденцію, деякі показники, зокрема чистий прибуток і витрати на 1 грн виконаних робіт, демонструють ознаки стабілізації. Тому для її збереженні, потрібно звернути увагу на підвищення ефективності використання фондів і ресурсів, щоб стабілізувати галузь.

Аналогічний аналіз проведено для ТзОВ БК «KVARTAL». Динаміка основних техніко-економічних показників за 2021–2023 роки подано в таблиці 2.3, а графічне відображення представлено на рисунку 2.2.

У 2022 році спостерігалось зниження обсягу виконаних робіт на 3093,66 млн. грн. (на 23,88% порівняно з 2021 роком), що було викликано зменшенням обсягів будівельної діяльності, через економічну нестабільність пов'язану із військовою агресією. У 2023 році обсяг виконаних робіт зріс на 1806,35 млн. грн. (на 18,31% порівняно з 2022 роком), однак залишився нижчим на 9,94% від рівня 2021 року. Причиною часткового відновлення стала активізація роботи компанії.

Собівартість виконаних робіт у 2022 році зменшилась на 1000,00 млн. грн. (на 9,46% порівняно з 2021 роком), що свідчить про оптимізацію витрат у відповідь на скорочення обсягів будівництва. У 2023 році собівартість зросла на 1378,80 млн. грн. (на 14,40% порівняно з 2022 роком), перевищивши базисний рівень 2021 року

на 3,58%. Це зростання пов'язане із подорожчанням матеріалів, палива, енергії та інших ресурсів.

Таблиця 2.3- Динаміка основних техніко-економічних показників БК «KVARTAL»

Показники	Роки	Абсолютне значення	Абсолютний приріст		Темпи росту		Темпи приросту	
			Ланцюг.	Базис.	Ланцюг.	Базис.	Ланцюг.	Базис.
Обсяг виконаних робіт, млн. грн.	2021	12956,45				100,00		
	2022	9862,79	-3093,66	3093,66	76,12	76,12	-23,88	-23,88
	2023	11669,14	1806,35	1287,31	118,31	90,06	18,31	-9,94
Собівартість виконаних робіт, млн. грн.	2021	10572,60				100,00		
	2022	9572,60	-1000,00	1000,00	90,54	90,54	-9,46	-9,46
	2023	10951,40	1378,80	378,80	114,40	103,58	14,40	3,58
Витрати на 1 грн. виконаних робіт, грн.	2021	0,82				100,00		
	2022	0,97	0,15	0,15	118,94	118,94	18,94	18,94
	2023	0,94	-0,03	0,12	96,69	115,01	-3,31	15,01
Фондовіддача, грн./грн.	2021	29,80				100,00		
	2022	21,60	-8,20	-8,20	72,48	72,48	-27,52	-27,52
	2023	24,10	2,50	-5,70	111,57	80,87	11,57	-19,13
Чистий прибуток (збиток), млн. грн.	2021	3835,00				100,00		
	2022	1128,00	-2707,00	2707,00	29,41	29,41	-70,59	-70,59
	2023	3452,00	2324,00	-383,00	306,03	90,01	206,03	-9,99

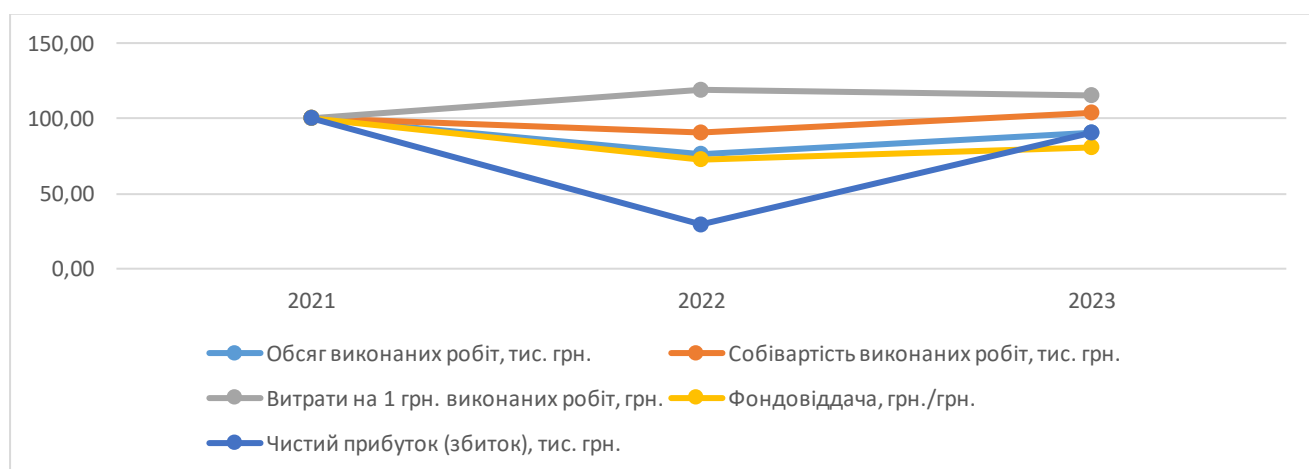

Рисунок 2.2 – Динаміка основних техніко-економічних показників ТОВ БК «KVARTAL»

У 2022 році витрати на 1 грн. виконаних робіт зросли до 0,97 грн. (на 18,94% порівняно з 2021 роком), що свідчить про погіршення ефективності витрат. У 2023 році цей показник знизився до 0,94 грн. (на 3,31% порівняно з 2022 роком), однак залишився вищим за рівень 2021 року на 15,01%. Це часткове покращення спричинене ефективнішим використанням ресурсів та збільшенням обсягів робіт.

Фондовіддача у 2022 році знизилася до 21,60 грн./грн. (на 27,52% порівняно з 2021 роком), що було наслідком скорочення обсягів виконаних робіт та недовантаження виробничих потужностей. У 2023 році фондовіддача підвищилася на 2,50 грн./грн. (на 11,57% порівняно з 2022 роком), але залишилась нижчою за рівень 2021 року на 19,13%. Це покращення стало результатом зростання ефективності використання основних засобів.

Чистий прибуток у 2022 році різко зменшився на 2707,00 млн. грн. (на 70,59% порівняно з 2021 роком), що вказує на значне погіршення фінансових результатів через зменшення обсягів робіт та підвищення витрат. У 2023 році прибуток зріс на 2324,00 млн. грн. (на 206,03% порівняно з 2022 роком), але все ще був на 9,99% нижчим від рівня 2021 року. Відновлення пов'язане із частковою стабілізацією ринку, оптимізацією витрат та збільшенням обсягів робіт.

У 2022 році спостерігалось загальне погіршення показників через скорочення обсягів робіт та зростання витрат, тоді як у 2023 році відбулося часткове відновлення, хоча показники ще не досягли рівня 2021 року. Це свідчить про складні умови роботи будівельної галузі в аналізованому періоді.

2.2. Аналіз показників фінансових результатів діяльності підприємств будівельної галузі.

Інформаційною базою аналізу фінансових результатів є форма №2 «Звіт про фінансові результати». Наведемо у додатку А.1 та А.2 дані із звіту про фінансові

результати ТОВ БК «Новий дім буд» та ТОВ БК «KVARTAL» за останні три роки та проаналізуємо наведену інформацію.

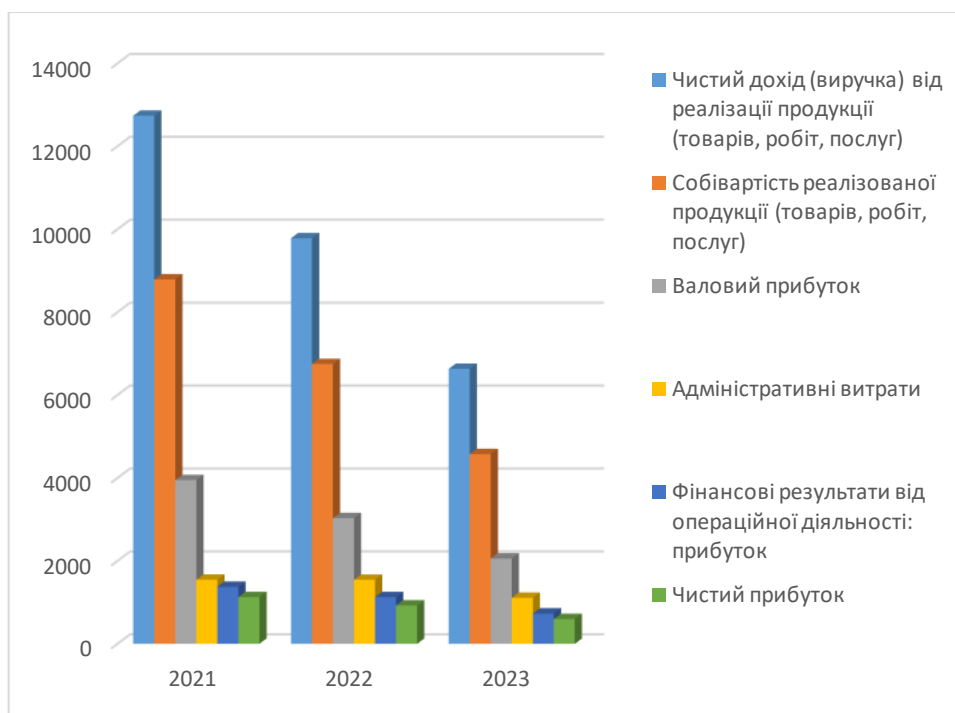

Рисунок 2.3 – Динаміка показників фінансових результатів діяльності ТОВ БК «Новий дім буд»

Дохід (виручка) від реалізації продукції ТОВ БК «Новий дім буд» у 2022 році дохід зменшився на 3548,4 млн. грн., тобто на 23,2% порівняно з 2021 роком. Основною причиною стала військова агресія, що спричинила втрату замовлень, уповільнення будівництва та падіння платоспроможності клієнтів. У 2023 році дохід зменшився ще на 3777,6 млн. грн. , тобто на 32,2% порівняно з 2022 роком, що свідчить про поглиблення негативних наслідків війни, зокрема нестачу фінансування.

У 2022 році собівартість зменшилась на 2040,33 млн. грн. (на 23,2% порівняно з 2021 роком), що пов'язано зі скороченням обсягів виробництва, а у 2023 році собівартість знизилася ще на 2172,12 млн. грн., тобто на 32,2% порівняно з 2022 роком. Це вказує на адаптацію компанії до змін, однак вона все ще залежала від падіння обсягів.

Щодо валового прибутку, то він зменшився на 23,2% у 2022 році порівняно з 2021 роком) через зниження доходу. У 2023 році прибуток скоротився ще на 32,2% порівняно з 2022 роком. Основною причиною залишалось падіння замовлень.

У 2022 році інші операційні доходи знизились на 288,1 млн. грн. порівняно з 2021 роком, а у 2023 році ці доходи впали ще на 242,2 млн. грн.. Така ситуація стала наслідком зменшення додаткових джерел доходів.

Адміністративні витрати у 2022 році майже не змінилися (зменшення на 1,8 млн. грн., або 0,1% порівняно з 2021 роком), оскільки компанія намагалась зберегти управлінську складову, а у 2023 році витрати скоротились на 434,6 млн. грн. (на 28,2% порівняно з 2022 роком), що свідчить про оптимізацію витрат.

У 2022 році ці витрати значно зменшилися інші операційні витрати на 379,4 млн. грн., що пов'язано із обмеженням фінансування на непрофільну діяльність. Однак вже у 2023 році витрати зросли на 97,8 млн. грн. (на 179,8% порівняно з 2022 роком).

У 2022 році прибуток від операційної діяльності зменшився на 247,37 млн. грн. (на 18% порівняно з 2021 роком) через скорочення доходів, а у 2023 році цей показник скоротився ще на 35,2% порівняно з 2022 роком, що свідчить про значне зниження фінансової стійкості компанії.

Чистий прибуток зменшився на 53,2% за три останні роки через зменшення доходів та наслідком тривалої економічної кризи та нестабільності.

Отже, зменшення показників ТОВ БК «Новий дім буд» у 2022–2023 роках зумовлено низкою факторів: негативним впливом пандемії 2020 року на ринок, економічною кризою через війну, втратою замовлень, зростанням витрат на основні матеріали та енергоносії. Компанія здійснила певні кроки з оптимізації витрат, однак ці заходи не змогли повністю компенсувати вплив зовнішніх факторів.

За аналогією проаналізуємо фінансові результати діяльності ТОВ БК «KVARTAL». Інформація для проведення аналізу наведена у додатку А.2.

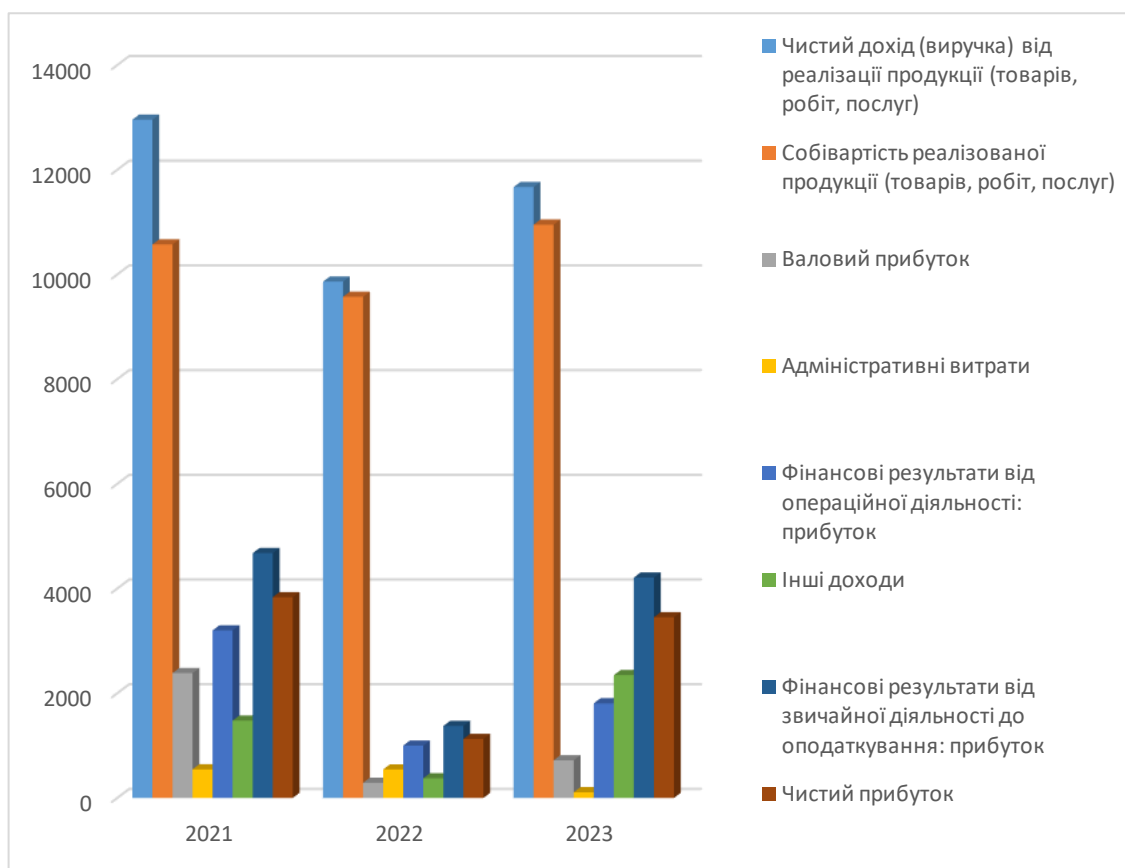

Рисунок 2.4 – Динаміка показників фінансових результатів діяльності ТОВ БК «KVARTAL»

Таким чином, бачимо, що у 2021 році виручка становила 15547,74 млн. грн. У 2022 році спостерігається значне зниження до 11835,348 млн. грн (-23,9%), що можна пояснити впливом війни, яка почалася у 2022 році, та відповідним скороченням попиту і можливостей реалізації. У 2023 році виручка зросла до 14002,968 млн. грн (+18,3% порівняно з 2022 роком), що свідчить про поступове відновлення ринку.

Собівартість реалізованої продукції у 2021 році становила 10572,6 млн. грн. У 2022 році знизилася до 9572,6 млн. грн (-9,5%), через оптимізацію витрат, а у 2023 році збільшилася до 10951,4 млн. грн (+14,4%), що пов'язано з інфляцією та зростанням витрат на ресурси.

Валовий прибуток у 2021 році становив 2383,85 млн. грн., а у 2022 році знизився до 290,19 млн. грн (-87,8%) через скорочення виручки та стабільно високі

витрати. У 2023 році даний показник зріс до 717,74 млн. грн (+147,4%), що вказує на часткове відновлення ефективності.

У 2022 році інші операційні доходи зменшилися до 1307,5 млн. грн (-18,1%), але у 2023 році знову зрісли до 1850,3 млн. грн., завдяки отриманню допоміжних доходів від інших видів діяльності.

Адміністративні витрати у 2021 та 2022 роках залишалися майже незмінними (545,4 млн. грн та 543,6 млн. грн відповідно), а у 2023 році різко знизилися до 109 млн. грн (-80%), що свідчить про значну оптимізацію управлінських витрат.

1. Інші операційні витрати:

У 2021 році становили 233,8 млн. грн, зменшилися до 54,4 млн. грн у 2022 році, але у 2023 році зросли до 652,2 млн. грн., через витрати пов'язані із зростання і інших операційних доходів.

У 2021 році прибуток склав 3200,25 млн. грн, у 2022 році скоротився до 999,69 млн. грн (-68,7%), проте у 2023 році зріс до 1806,84 млн. грн (+80,8%), що свідчить про поступове відновлення ефективності операційної діяльності.

Інші доходи були значними у 2021 році (1476,55 млн. грн), у 2022 році скоротилися до 376 млн. грн (-74,5%), але у 2023 році зросли до 2345,3 млн. грн (+523,7%), що є результатом диверсифікації доходів.

У 2021 році загальний прибуток ТОВ БК «KVERTAL» становив 4676,8 млн. грн, у 2022 році зменшився до 1375,69 млн. грн (-70,6%), але у 2023 році зріс до 4209,64 млн. грн (+206,1%). Таку ж динаміку мав і чистий прибуток. У 2022 році знизився до 1128,0658 млн. грн (-70,6%), але у 2023 році зріс до 3451,9048 млн. грн (+206%).

Таким чином, можемо підсумувати, що зниження показників у 2022 році ТОВ БК «KVERTAL» пов'язане з початком війни, що негативно вплинуло на діяльність компанії. У 2023 році товариство продемонструвало ознаки адаптації та поступового відновлення. Значне зростання інших доходів у 2023 році вказує на ефективні заходи диверсифікації та пошук альтернативних джерел доходів, а скорочення адміністративних витрат у 2023 році свідчить про оптимізацію внутрішніх процесів.

Проведемо порівняльний аналіз показників рентабельності ТОВ БК «Новий дім буд» і ТОВ БК «KVARTAL» за трьома показниками за 2021–2023 роки.

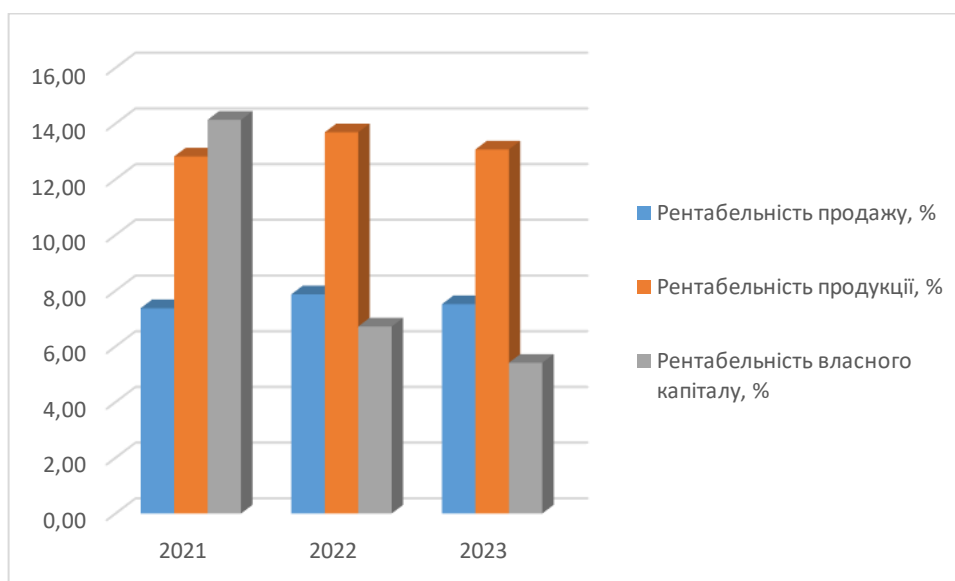

Рисунок 2.5 – Динаміка показників рентабельності ТОВ БК «Новий дім буд»

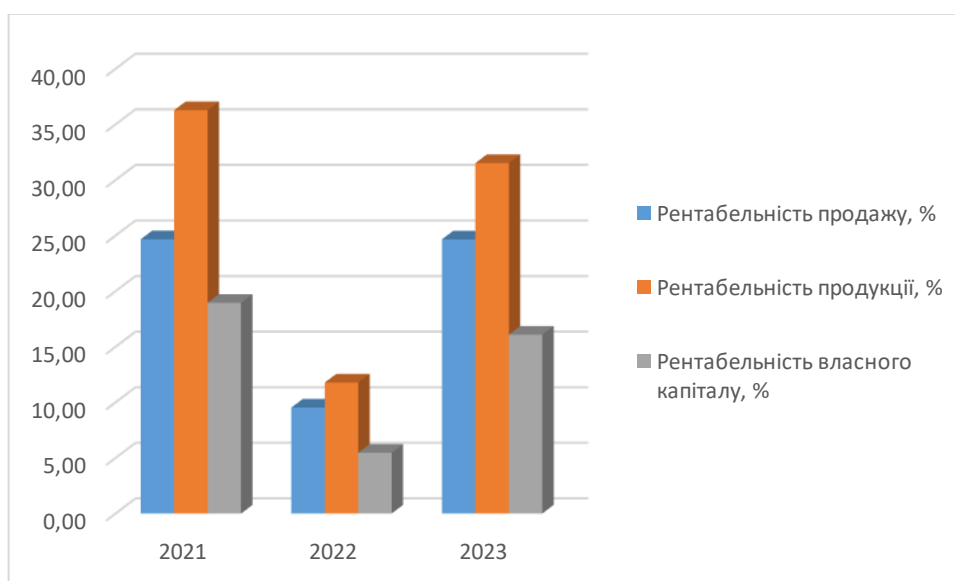

Рисунок 2.6 – Динаміка показників рентабельності ТОВ БК «KVARTAL»

ТОВ БК «KVARTAL» має значно вищу рентабельність продажу порівняно з ТОВ БК «Новий дім буд». Водночас рентабельність ТОВ БК «Новий дім буд» є більш стабільною, тоді як у ТОВ БК «KVARTAL» спостерігались значні коливання. Так, у ТОВ БК «Новий дім буд» у 2021 році рентабельність продажу

становила 7,37%, зросла до 7,87% у 2022 році (+6,8%), але в 2023 році знизилася до 7,52% (-4,4%). Динаміка показує стабільність, хоча коливання незначні. У ТОВ БК «KVARTAL» у 2021 році рентабельність продажу була значно вищою — 24,67%, але у 2022 році різко впала до 9,53% (-61,4%), що, ймовірно, пов'язано зі зменшенням ефективності операційної діяльності. У 2023 році рентабельність відновилася до 24,65% (+158,6%), майже до рівня 2021 року.

Щодо рентабельності продукції, то у ТОВ БК «KVARTAL» вона значно перевищує ТОВ БК «Новий дім буд» у 2021 та 2023 роках, проте у 2022 році відбулося суттєве падіння, рівень даного показника знизився до 11,78% (-67,5%), але в 2023 році знову зріс до 31,52% (+167,5%). Це свідчить про адаптацію до змін у ринку після кризового періоду. Рентабельність ТОВ БК «Новий дім буд» більш передбачувана та стійка. У 2021 році рентабельність продукції склала 12,82%, у 2022 році зросла до 13,69% (+6,8%), але в 2023 році трохи знизилася до 13,07% (-4,5%). Зберігається стабільність з невеликими змінами.

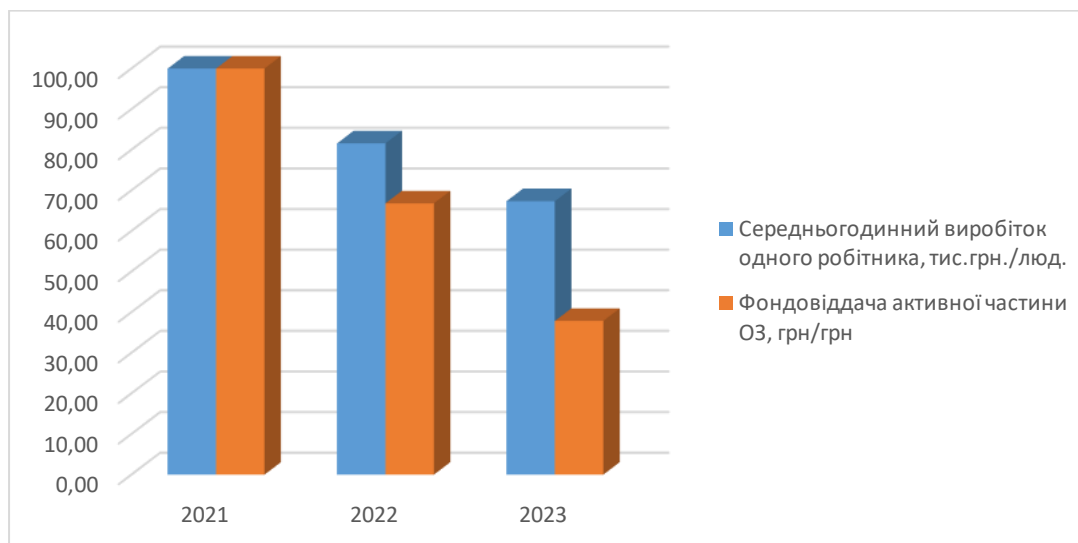
Рентабельність власного капіталу свідчить про те, що ТОВ БК «KVARTAL» демонструє кращу здатність до відновлення ефективності використання власного капіталу, тоді як ТОВ БК «Новий дім буд» продовжує втрачати позиції. Так у 2021 році рентабельність власного капіталу ТОВ БК «Новий дім буд» становила 14,13%, у 2022 році знизилася до 6,72% (-52,5%), а в 2023 році впала до 5,41% (-19,5%). Динаміка вказує на погіршення використання власного капіталу. А у ТОВ БК «KVARTAL» у 2021 році рентабельність була на рівні 18,96%, у 2022 році впала до 5,47% (-71,2%), проте в 2023 році піднялася до 16,09% (+194,2%). Це свідчить про більш ефективне відновлення порівняно з ТОВ БК «Новий дім буд».

Отже, можемо сказати, що ТОВ БК «Новий дім буд» має стабільніші показники за всіма трьома напрямками, але рівень рентабельності нижчий, ніж у ТОВ БК «KVARTAL». ТОВ БК «KVARTAL» демонструє значне зниження рентабельності у 2022 році, проте швидке відновлення у 2023 році. Це свідчить про здатність до адаптації. У ТОВ БК «KVARTAL» значно вищі показники рентабельності, що свідчить про більшу ефективність використання ресурсів та залучення капіталу в 2021 та 2023 роках. Виходячи з цього бачимо, що ТОВ БК

«Новий дім буд» є більш стабільним підприємством, тоді як ТОВ БК «KVARTAL» схильне до сильніших коливань, але з вищим потенціалом для прибутковості.

2.3. Аналіз виробничих ресурсів та часових показників діяльності будівельних організацій.

Як вже зазначалось у розділі 1, ключовою складовою виробничих ресурсів є рівень технічної оснащеності. У період військової агресії значення матеріально-технічного забезпечення ще більше зростає. Також важливе значення у виробничому процесі відіграють трудові ресурси, тобто кадровий потенціал, та ефективність їх використання. Основним показником ефективності праці є виробіток на одного працівника. Тому перш за все проаналізуємо ефективність використання основних засобів та ефективність використання трудових ресурсів. Показники для проведення аналізу наведено в додатку Б та В.

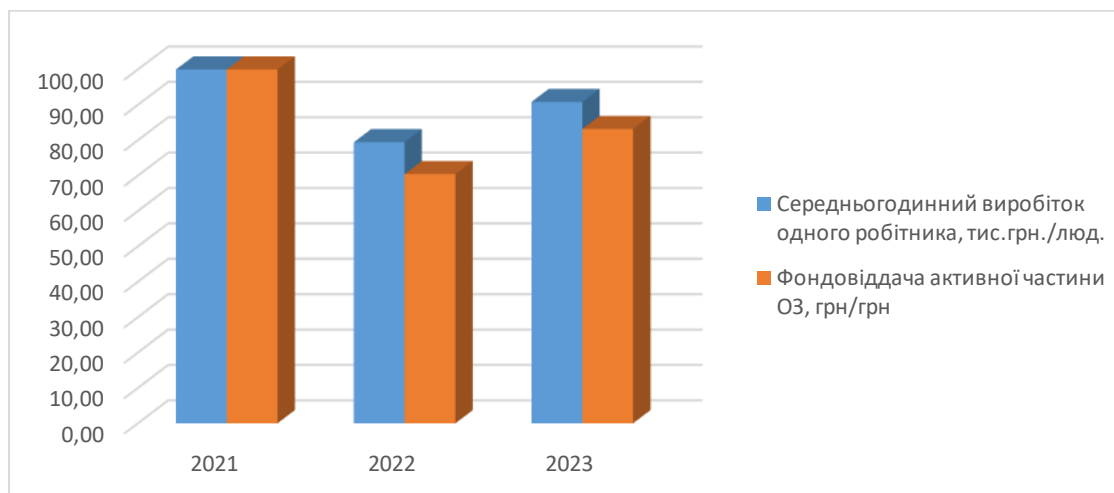

* Сформовано автором

Рисунок 2.7 – Динаміка середньогодинного виробітку та фондовіддачі активної частини ТОВ БК «Новий дім буд»

Зважаючи на проведені розрахунки та графічне зображення, бачимо, що у ТОВ БК «Новий дім буд» у 2022 році спостерігається суттєве падіння виробітку (-19,71 млн. грн/люд. або -18,42%), що пояснюється кризовими умовами, спричиненими війною. У 2023 році виробіток продовжив знижуватися (-15,23 млн.

грн/люд.), однак темпи падіння (на -17,45%) були дещо меншими, ніж у 2022 році. Загальне зниження у порівнянні з 2021 роком становило -34,95%. Це свідчить про зростання складнощів з продуктивністю праці та зниження ефективності використання людських ресурсів.

* Сформовано автором

Рисунок 2.8 – Динаміка середньогодинного виробітку та фондovіддачі активної частини ТОВ БК «KVARTAL»

Щодо фондovіддачі активної частини основних засобів, то у 2022 році вона знизилась майже на третину (-1,96 грн/грн або -33,19%), що вказує на значне недовикористання основних засобів. У 2023 році темпи падіння прискорились до -43,35% (у порівнянні з 2021 роком). Це свідчить про посилення негативного впливу війни на технічне забезпечення та продуктивність підприємства.

У ТОВ БК «KVARTAL» також відбулось падіння виробітку одного робітника у 2022 році (-22,21 млн. грн/люд. або -20,57%) було навіть більшим, ніж у ТОВ БК «Новий дім буд». Однак у 2023 році ситуація значно покращилась – виробіток зріс на 12,3 млн. грн/люд. (+14,34%), що свідчить про адаптацію підприємства до кризових умов. У порівнянні з 2021 роком загальне падіння становило -9,91%. Таке відновлення пов'язане з кращим управлінням ресурсами або відновленням попиту на будівельні послуги. Щодо фондovіддачі активної частини ОЗ, то у 2022 році

фондовіддача знизилась на -6,17 грн/грн (-29,59%), однак темпи падіння були нижчими, ніж у ТОВ БК «Новий дім буд». У 2023 році показник відновився на 2,66 грн/грн (+18,14%), що вказує на покращення ефективності використання основних засобів. У порівнянні з 2021 роком загальне падіння становило лише -3,51%.

Отже, бачимо що війна значно вплинула на ефективність роботи обох підприємств, однак ТОВ БК «KVARTAL» показало більшу стійкість та здатність до адаптації, особливо в 2023 році. ТОВ БК «Новий дім буд» демонструє постійне зниження показників, що може свідчити про більшу залежність від зовнішніх факторів або недостатню ефективність антикризового управління. Найбільший удар по показниках обох підприємств припав на 2022 рік, однак вже у 2023 році ТОВ БК «KVARTAL» почало відновлювати свої позиції. Тому, для обох підприємств доцільно впровадити стратегії оптимізації використання основних засобів, зосередимля на підвищенні продуктивності праці, забезпечуючи працівників сучасними засобами та обладнанням та у разі продовження кризових умов – розробити плани диверсифікації послуг і регіонів діяльності.

Покращення ефективності використання виробничих ресурсів тісно пов'язане з оптимальним застосуванням матеріальних ресурсів, які є важливою умовою створення сукупного суспільного продукту. Узагальнений показник ефективності використання матеріальних ресурсів – це матеріаломісткість, яка відображає економічні взаємини між виробничими ланками під час розподілу та споживання засобів праці. Вона демонструє частку поточних матеріальних витрат у вартості продукції, робіт або послуг. На основі даних про діяльність ТОВ БК «Новий дім буд» та ТОВ БК «KVARTAL» за 2021–2023 роки, поданих у додатку Г, виконаємо обчислення відібраних нами у розділі 1 показників матеріаломісткості та проаналізуємо їх. Результати розрахованих показників наведені у таблиці 2.4.

З отриманих результатів бачимо, що показники абсолютної матеріаломісткості у ТОВ БК «Новий дім буд» у 2021 році мають найнижчі значення, що свідчить про ефективне використання матеріалів. У 2023 році спостерігається незначне підвищення, що вказує на зростання цін на матеріали.

Пряма матеріаломісткість у 2022 році досягла максимальних значень, що може бути викликано змінами у структурі витрат чи збільшенням матеріальних потреб.

Таблиця 2.4 – Узагальнюючі показники матеріаломісткості.

Роки	Коеф. Абсолютної матеріаломісткості робіт	Коеф. Абсолютної матеріаломісткості виробництва	Коеф. прямої матеріаломісткості робіт	Коеф. прямої матеріаломісткості виробництва	Коеф. індивідуальної матеріаломісткості робіт	Коеф. індивідуальної матеріаломісткості виробництва	Коеф. енергомісткості робіт	Коеф. енергомісткості виробництва
ТОВ БК «Новий дім буд»								
2021	0.542	0.671	0.591	0.732	0.683	0.846	0.011	0.014
2022	0.590	0.642	0.642	0.699	0.759	0.826	0.009	0.011
2023	0.608	0.607	0.607	0.607	0.823	0.823	0.006	0.006
ТОВ БК «KVARTAL»								
2021	0.688	0.843	0.760	0.932	0.817	1.001	0.129	0.158
2022	0.551	0.568	0.628	0.647	0.712	0.734	0.161	0.166
2023	0.627	0.668	0.700	0.746	0.772	0.823	0.145	0.155

Індивідуальна матеріаломісткість стабільно зростає із кожним роком, що вказує на поступове зростання залежності обсягів робіт від матеріальних витрат.

Енергомісткість значно зменшилися з 2021 до 2023 року, що свідчить про суттєве скорочення витрат на електроенергію, ймовірно, через впровадження енергозберігаючих технологій та проблемами із енергозабезпеченням. Отримані дані свідчать про покращення енергоефективності, проте зростання матеріаломісткості може потребувати додаткового аналізу для виявлення причин та шляхів оптимізації.

У ТОВ БК «KVARTAL» щодо абсолютної матеріаломісткості у 2022 році спостерігається найнижчий її рівень, що свідчить про покращення ефективності використання матеріалів у виробництві та виконанні робіт. У 2023 році показник зріс порівняно з 2022 роком, що може вказувати на збільшення витрат матеріалів. За прямою матеріаломісткістю загалом спостерігається схожа тенденція, як і для

абсолютної матеріаломісткості, зі зростанням у 2023 році. Індивідуальна матеріаломісткість у 2022 році досягає мінімальних значень, але в 2023 році відбулось збільшення, що вказує на необхідність перегляду підходів до економії енергетичних та матеріальних ресурсів. Енергомісткість у 2022 році зросла, що є наслідком підвищення цін на енергоресурси або менш раціонального їх використання. У 2023 році ситуація частково стабілізувалася, але показники залишаються вищими, ніж у 2021 році.

Отже, на двох підприємствах будівельної галузі спостерігаємо спільні тенденції до підвищення абсолютної матеріаломісткості у 2023 році порівняно з попередніми роками. Це свідчить про збільшення матеріальних витрат на одиницю продукції, а також показник енергомісткості має позитивну динаміку зменшення в обох випадках. Це може свідчити про зменшення витрат на енергоносії завдяки впровадженню енергоефективних технологій, хоча така тенденція може бути пов'язана і з відключеннями електроенергії через військові дії.

Таким чином, ТОВ БК «Новий дім буд» демонструє кращу стабільність матеріаломісткості, тоді як у ТОВ БК «KVARTAL» — зростання показників може сигналізувати про проблеми в управлінні матеріальними ресурсами. Обидва аналізи демонструють позитивну тенденцію до зниження енергомісткості, що є позитивним аспектом для обох підприємств.

Обидві ситуації вказують на необхідність оптимізації матеріальних витрат і контроль за залежністю виробництва від матеріальних ресурсів.

Проаналізуємо часові показники виконання процесів будівництва (табл.2.5).

Таблиця 2.5 – Часові показники виконання процесів будівництва

Показник	ТОВ БК «Новий дім буд»			ТОВ БК «KVARTAL»		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Продуктивність праці, грн/люд.год	43,04	30,75	23,16	40,49	32,88	41,68
Дотримання планових термінів, %	95	93	90	92	88	91
Середня тривалість завдання, днів	34	46	48	42	35	34
Індекс ефективності часу	1,1	0,85	0,75	1,15	0,98	1,1
Термін окупності інвестицій, років	3,1	3,2	2,3	1,8	1,9	1,7

У ТОВ БК «Новий дім буд» спостерігається тенденція до зниження продуктивності праці з 2021 до 2023 року. Показник знизився на 46,2% (з 43,04 грн/люд.год у 2021 р. до 23,16 грн/люд.год у 2023 р.).

У ТОВ БК «KVARTAL» продуктивність праці зросла в 2023 році порівняно з 2022 роком, але в цілому динаміка показує коливання: після зниження у 2022 р. (32,88 грн/год), у 2023 р. продуктивність покращилася до 41,68 грн/год.

Тому, можемо сказати, що ТОВ БК «KVARTAL» демонструє стабільнішу продуктивність праці, а ТОВ БК «Новий дім буд» стикається зі значним падінням цього показника, що може бути наслідком зниження ефективності використання трудових ресурсів за одиницю часу у наслідок простоїв або несвоєчасне постачання матеріалів.

ТОВ БК «Новий дім буд» має стійке зниження і показника дотримання планових термінів з 95% у 2021 р. до 90% у 2023 р. ТОВ БК «KVARTAL» також демонструє незначне покращення у 2023 році (з 88% у 2022 р. до 91%), проте загальний рівень нижчий за ТОВ БК «Новий дім буд».

Загалом, ТОВ БК «Новий дім буд» демонструє кращий рівень дотримання термінів, однак динаміка свідчить про погіршення. У ТОВ БК «KVARTAL» ситуація стабілізується після зниження у 2022 році.

У ТОВ БК «Новий дім буд» середня тривалість виконання завдань (завдання пов'язані із заливкою фундаменту, монтажем перекриттів, установкою комунікацій тощо) зростає щорічно: з 34 днів у 2021 р. до 48 днів у 2023 р., а у ТОВ БК «KVARTAL» навпаки, тривалість зменшується: з 42 днів у 2021 р. до 34 днів у 2023 р.

Зростання тривалості завдань у ТОВ БК «Новий дім буд» вказує на можливі затримки у виконанні робіт, тоді як у ТОВ БК «KVARTAL» спостерігається покращення швидкості виконання.

ТОВ БК «Новий дім буд» демонструє поступове зниження індексу ефективності часу з 1,1 у 2021 р. до 0,75 у 2023 р., що свідчить про зниження ефективності використання часу. У ТОВ БК «KVARTAL» індекс був найнижчим у 2022 році (0,98), але у 2023 році підвищився до 1,1, що свідчить про покращення.

Таким чином, бачимо, що ТОВ БК «KVERTAL» ефективніше використовує час у 2023 році, тоді як у ТОВ БК «Новий дім буд» ситуація погіршується.

Термін окупності інвестицій у ТОВ БК «Новий дім буд» показник покращується у 2023 році (з 3,2 років у 2022 р. до 2,3 років у 2023 р.), що свідчить про зменшення часу повернення інвестицій. У ТОВ БК «KVERTAL» термін окупності стабільно знижується (з 1,8 років у 2021 р. до 1,7 років у 2023 р.). З двох підприємств ТОВ БК «KVERTAL» має нижчий і стабільніший термін окупності інвестицій, що свідчить про вищу ефективність у цьому аспекті.

ТОВ БК «Новий дім буд» демонструє поступове погіршення ефективності в більшості показників: зниження продуктивності праці, ефективності часу та зростання середньої тривалості завдань. Однак, є позитивна динаміка у скороченні терміну окупності інвестицій.

ТОВ БК «KVERTAL» загалом показує стабільність і навіть покращення в таких аспектах, як продуктивність праці, швидкість виконання завдань, ефективність часу і термін окупності інвестицій.

Тому для ТОВ БК «Новий дім буд», на нашу думку, слід зосередитись на оптимізації використання трудових ресурсів і зменшенні тривалості виконання завдань.

Висновки до розділу 2.

Військовий час дослідження економічної ефективності стає ще більш значущим для будівельної галузі, оскільки допомагає спрямовувати ресурси на відновлення та стабілізацію країни, а також підтримує адаптивність галузі до нових викликів.

Навіть у відносно безпечних регіонах будівельні компанії стикаються з серйозними викликами через воєнні дії. Основні проблеми, які впливають на галузь на наш погляд це такі як перебої з постачанням матеріалів, підвищення цін на матеріали та ресурси, кадрові труднощі, фінансова нестабільність, зниження попиту на житлове будівництво та змінений попит на інфраструктуру,

невизначеність у стратегічному плануванні, зростання страхових та безпекових витрат, регуляторні зміни.

Проаналізована нами зміна кількості квартир у житлових будинках, прийнятих в експлуатацію, їх загальна та житлова площа у Івано-Франківській області свідчить про те, що спостерігається загальне зниження показників після 2019 року. Це обумовлено економічними труднощами, які почалися ще до пандемії COVID-19, пандемією COVID-19, що вплинула на будівництво у 2020 році та воєнними діями в Україні з 2022 року, які суттєво вплинули на темпи будівництва, інвестиції та попит на житло.

Проведений аналіз основних техніко економічних показників показав, що у ТОВ БК «Новий дім буд» усі показники демонструють значне зниження, особливо у 2022 році, що пов'язано із кризовими умовами в економіці, а саме COVIDOM. Незважаючи на загальну негативну тенденцію, деякі показники, зокрема чистий прибуток і витрати на 1 грн виконаних робіт, демонструють ознаки стабілізації. Тому для її збереження, потрібно звернути увагу на підвищення ефективності використання основних засобів і ресурсів, щоб стабілізувати галузь.

У ТОВ БК «KVERTAL» у 2022 році спостерігалось загальне погіршення показників через скорочення обсягів робіт та зростання витрат, тоді як у 2023 році відбулося часткове відновлення, хоча показники ще не досягли рівня 2021 року. Це свідчить про складні умови роботи будівельної галузі в аналізованому періоді.

Отже, зменшення показників ТОВ БК «Новий дім буд» у 2022–2023 роках зумовлено низкою факторів: негативним впливом пандемії 2020 року на ринок, економічною кризою через війну, втратою замовлень, зростанням витрат на основні матеріали та енергоносії. Компанія здійснила певні кроки з оптимізації витрат, однак ці заходи не змогли повністю компенсувати вплив зовнішніх факторів.

Зниження показників у 2022 році ТОВ БК «KVERTAL» пов'язане з початком війни, що негативно вплинуло на діяльність компанії. У 2023 році товариство продемонструвало ознаки адаптації та поступового відновлення. Значне зростання інших доходів у 2023 році вказує на ефективні заходи диверсифікації та пошук

альтернативних джерел доходів, а скорочення адміністративних витрат у 2023 році свідчить про оптимізацію внутрішніх процесів.

Аналіз показників рентабельності показав, що ТОВ БК «Новий дім буд» має стабільніші показники за всіма трьома напрямками, але рівень рентабельності нижчий, ніж у ТОВ БК «KVARTAL». ТОВ БК «KVARTAL» демонструє значне зниження рентабельності у 2022 році, проте швидке відновлення у 2023 році. Це свідчить про здатність до адаптації. У ТОВ БК «KVARTAL» значно вищі показники рентабельності, що свідчить про більшу ефективність використання ресурсів та залучення капіталу в 2021 та 2023 роках. Виходячи з цього бачимо, що ТОВ БК «Новий дім буд» є більш стабільним підприємством, тоді як ТОВ БК «KVARTAL» схильне до сильніших коливань, але з вищим потенціалом для прибутковості.

Отже, бачимо що війна значно вплинула на ефективність роботи обох підприємств, однак ТОВ БК «KVARTAL» показало більшу стійкість та здатність до адаптації, особливо в 2023 році. ТОВ БК «Новий дім буд» демонструє постійне зниження показників, що може свідчити про більшу залежність від зовнішніх факторів або недостатню ефективність антикризового управління. Найбільший удар по показниках обох підприємств припав на 2022 рік, однак вже у 2023 році ТОВ БК «KVARTAL» почало відновлювати свої позиції. Тому, для обох підприємств доцільно впровадити стратегії оптимізації використання основних засобів, зосередитись на підвищенні продуктивності праці, забезпечуючи працівників сучасними засобами та обладнанням та у разі продовження кризових умов – розробити плани диверсифікації послуг і регіонів діяльності.

На двох підприємствах будівельної галузі спостерігаємо спільні тенденції до підвищення абсолютної матеріаломісткості у 2023 році порівняно з попередніми роками. Це свідчить про збільшення матеріальних витрат на одиницю продукції. Показник енергомісткості має позитивну динаміку зменшення в обох випадках. Така тенденція пов'язана і з відключеннями електроенергії через військові дії.

Щодо часових показників, то ТОВ БК «Новий дім буд» демонструє поступове погіршення ефективності в більшості показників: зниження продуктивності праці,

ефективності часу та зростання середньої тривалості завдань. Однак, є позитивна динаміка у скороченні терміну окупності інвестицій.

ТОВ БК «KVARTAL» загалом показує стабільність і навіть покращення в таких аспектах, як продуктивність праці, швидкість виконання завдань, ефективність часу і термін окупності інвестицій.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

3.1. Розроблення заходів підвищення економічної ефективності підприємств будівельної галузі

Для підвищення економічної ефективності в будівельній галузі слід розглянути такі основні заходи, які сприятимуть зниженню витрат, покращенню продуктивності та ефективному використанню ресурсів. На підставі проведеного аналізу та літературних джерел [30-33] нами були виокремлені заходи щодо підвищення економічної ефективності діяльності будівельних підприємств, які наведені у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Заходи підвищення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі

Категорія	Заходи
1. Автоматизація процесів	- Впровадження технологій Building Information Modeling (BIM): цифрові моделі для оптимізації проектування і будівництва.
	- Застосування дронів та роботизованої техніки для моніторингу та виконання рутинних робіт.
	- Використання ПЗ для управління проектами (Microsoft Project, Primavera, Autodesk).
2. Оптимізація використання ресурсів	- Впровадження методів Lean Construction для зменшення витрат і марнотратства.
	- Ефективне управління матеріалами: аналіз потреб, точне замовлення, зберігання.
	- Раціональне планування робочої сили для уникнення простоїв і надмірних витрат.
3. Покращення енергоефективності	- Використання енергоефективних технологій і матеріалів (теплоізоляція, енергоощадне освітлення).

	- Оптимізація споживання енергії (сонячні панелі, енергоефективне обладнання).
	- Впровадження моніторингу енергоспоживання.
4. Цифровізація процесів закупівлі	- Автоматизація процесів закупівлі та тендерів через електронні системи.
	- Аналітика для вибору постачальників на основі вартості і якості.

Продовження табл. 3.1.

1	2
5. Удосконалення логістики	- Використання систем управління ланцюгом постачання (SCM).
	- Впровадження принципів Just-In-Time (JIT) для скорочення витрат на зберігання та уникнення затримок.
6. Екологічне будівництво	- Використання відновлюваних матеріалів і технологій для зменшення екологічного сліду.
	- Екологічні сертифікації (LEED, BREEAM) для підвищення привабливості об'єкта.
7. Навчання персоналу	- Розвиток компетенцій співробітників для зменшення помилок і підвищення продуктивності.
	- Впровадження культури безперервного покращення.
8. Фінансовий контроль	- Розробка детального бюджету з контролем виконання.
	- Використання програмного забезпечення для обліку витрат.

* Складено автором

Заходи, наведені в таблиці 3.1, спрямовані на підвищення ефективності діяльності будівельної компанії, зниження витрат та оптимізацію використання ресурсів. Запропоновані вдосконалення дозволяють автоматизувати ключові процеси, зменшити марнотратство, поліпшити енергоефективність та підвищити якість виконання будівельних робіт.

Впровадження сучасних технологій та цифрових інструментів сприятиме швидшому і точнішому виконанню завдань, забезпечуючи водночас прозорість і контроль на всіх етапах будівництва. Екологічний підхід та енергоощадні рішення допоможуть зменшити негативний вплив на довкілля та підвищити привабливість проєктів.

Покращення управлінських практик, таких як логістика, закупівлі та фінансовий контроль, дозволяє знизити витрати, уникнути затримок і забезпечити ефективне використання коштів. Розвиток компетенцій персоналу забезпечить вищу продуктивність і мінімізацію помилок у роботі.

Загалом, запропоновані заходи створюють умови для довгострокового зростання, конкурентоспроможності та стійкості компанії в умовах динамічного ринку та дозволяють комплексно підійти до підвищення економічної ефективності будівельних проектів і можуть значно покращити результати, навіть у складних умовах або в обмеженнях ресурсів.

3.2. Економічна оцінка доцільності впровадження заходів щодо підвищення економічної ефективності підприємств будівельної галузі.

Щоб провести оцінку економічного ефекту від впровадження запропонованих заходів, розглянемо досвід великих будівельних компаній таких як БК «Франківський дім» та ТзОВ «Стандарт-ІФ».

У ході аналізу, було виявлено що ТОВ БК «KVARTAL» у процесі виконання будівельних робіт використовує застаріле обладнання, яке має низьку продуктивність, високі витрати енергії та обмежені можливості для виконання сучасних технічних завдань. Це стосується таких операцій, як:

1. Різка матеріалів – виконується за допомогою дискових або плазмових різаків, які мають низьку точність та значні втрати матеріалу.
2. Шліфування поверхонь – застосовуються механічні шліфувальні верстати, які потребують ручного налаштування, що збільшує час виконання роботи.
3. Логістичні операції (завантаження/вивантаження) – здійснюються за допомогою техніки з низьким рівнем автоматизації, що уповільнює робочі процеси та створює високий ризик травматизму.

Тому, для підвищення продуктивності та зниження витрат пропонується впровадити сучасне обладнання, а саме:

1. Лазерна різальна машина Trumpf TruLaser 1030 – вартість \$100,000.

Дане обладнання забезпечує високу точність різки металів, дерева, пластику та інших матеріалів, скорочує втрати матеріалів до 5% та швидкість різки на ньому значно перевищує можливості плазмових установок.

2. Роботизований маніпулятор для шліфування FANUC R-2000iC – вартість \$80,000. Це обладнання автоматизує процес шліфування та полірування поверхонь, забезпечує рівномірну обробку, що покращує якість кінцевого продукту та дозволяє скорочуючи витрати на оплату праці за рахунок повної автоматизації робіт.

3. Автоматизований навантажувач Hyster H3.0XT – вартість \$50,000. Він оснащений системою автоматичного управління для виконання завантажувально-розвантажувальних робіт, забезпечує зменшення часу на транспортування вантажів та оптимізацію складування, підходить для роботи в умовах будівельних майданчиків і складських приміщень, знижує витрати на оплату праці завдяки скороченню кількості ручних операцій.

Автоматизація обробки матеріалів дозволить скоротити час, потрібний на різку і шліфування, на 30%, а також скоротити кількість працівників на обробці матеріалів на 10 осіб.

Вихідні дані та розрахунки будемо вести на основі базових показників підприємства ТОВ БК «KVARTAL» та досвіду таких будівельних компаній як БК «Франківський дім» та ТзОВ «Стандарт-ІФ».

Таблиця 3.2 – Вихідні дані та розрахунок економії витрат від впровадження автоматизації у ТОВ БК «KVARTAL»

Показник	До впровадження заходу	Після впровадження заходу	Розрахунок / Примітки
Кількість працівників на обробці матеріалів	30	20	Скорочення на 10 осіб.
Витрати на одного працівника, грн	54,756	54,756	40 год/тиждень x 52 тижні

Витрати на оплату праці працівників, млн. грн	1642,710	1095,12	30 працівників x 54,756; 20 працівників x 54,756.
Економія витрат на оплату праці, грн	–	547,59	1642,710 - 1095,120.
Економія витрат на відрахуваннях на соціальні заходи (22%)		120,47	547,59*0,22
Відсоток зниження витрат	–	40,67%	(547,59+120,47) / 1642,710 x 100%.
Собівартість виконаних робіт, млн.грн	10951,400	10283,34	За рахунок скорочення витрат на оплату праці.

Продовження табл.3.2

1	2	3	4
Чистий прибуток, млн. грн	3452,000	3999,81	3452,000+(547,59+120,47)*0,82
Інвестиції в автоматизацію, млн.грн	–	841,8	

Розрахуємо чисту теперішню вартість проведення автоматизації:

$$NPV = \frac{3999,81-3452+841,8*0,15}{(1+0,15)^1} + \frac{3999,81-3452+841,8*0,15}{(1+0,15)^2} + \frac{3999,81-3452+841,8*0,15}{(1+0,15)^3} + \frac{3999,81-3452+841,8*0,15}{(1+0,15)^4} + \frac{3999,81-3452+841,8*0,15}{(1+0,15)^5} - 841,8 = 1417,82 \text{ млн.грн}$$

Отже, впровадження автоматизації є економічно доцільним, оскільки чиста теперішня вартість (NPV) проекту становить 1417,82 млн грн. Це свідчить про те, що очікувані доходи від реалізації проекту значно перевищують витрати, необхідні для його впровадження. Таким чином, проект сприятиме підвищенню економічної ефективності діяльності підприємства, дозволить оптимізувати витрати та забезпечить довгострокову фінансову вигоду.

Окрім того, ТОВ БК «KVARTAL» слід звернути увагу і на економії від підвищення енергоефективності, тобто на зменшенні витрат на енергоресурси — електроенергію, газ, паливо тощо, за рахунок вдосконалення енергоємних процесів, впровадження енергоефективного обладнання, модернізацію систем опалення та кондиціонування, а також використання альтернативних джерел енергії. Зокрема, будівельні компанії можуть зекономити на енергії під час будівництва, наприклад, за рахунок використання більш енергоефективного обладнання на етапах роботи (електроенергія для освітлення, обігріву будівельних майданчиків, системи опалення/кондиціонування для самих будівельних майданчиків тощо).

Так у своїй діяльності будівельні компанії використовують такі насоси як:

1. Насоси для відкачування води з котлованів – застосовуються для відведення ґрунтових вод або води під час риття котлованів. Це дренажні насоси, так і спеціалізовані перекачувальні насоси для великого обсягу води.

2. Насоси для подачі води – використовуються на будівельних майданчиках для забезпечення водопостачання для робітників, гідроізоляції або приготування будівельних сумішей (бетону, розчинів). Зокрема центробіжні насоси, які забезпечують подачу води на будівельний майданчик.

3. Бетонні насоси – спеціалізовані насоси, що використовуються для подачі бетону на великі висоти або відстані, забезпечуючи безперервне надходження матеріалу. Вони мають великі потужності і ефективно працюють на великих будівельних об'єктах. Зокрема, гідравлічні бетонні насоси, які здатні подавати бетон через довгі трубопроводи з високою точністю.

4. Насоси для подачі будівельних сумішей (цемент, вапно, штукатурка) – використовуються для транспортування сумішей до місць їх використання на будівельному майданчику, зокрема пневматичні насоси, які використовуються для подачі сухих матеріалів через труби.

5. Насоси для систем охолодження або насоси для систем циркуляції води в системах кондиціонування.

6. Протипожежні насосні станції з високою продуктивністю.

7. Насоси для каналізації та дренажу – встановлюються на будівельних об'єктах для відведення відходів, води або рідких матеріалів, що з'являються в процесі будівництва.

Оскільки будівельні компанії у своїй діяльності широко використовують насоси для подачі води, бетонних сумішей та інших матеріалів, що споживають значну кількість енергії, тому їх заміна на більш енергоефективні моделі може суттєво знизити витрати на енергію та загальні витрати будівництва.

Так до прикладу ТОВ БК «KVARTAL» у своїй діяльності використовує насос Honda WB30XT. Це бензиновий насос, який є менш ефективним порівняно з Wacker Neuson PT3A. Він споживає більше пального (в середньому близько 2,5 л/год) і має нижчі показники енергоефективності, що впливає на підвищення

експлуатаційних витрат. Тому пропонуємо замінити його на насос Wacker Neuson РТЗА.

Wacker Neuson (Німеччина), один із лідерів у виробництві будівельної техніки. Використовується для перекачування великих об'ємів води із забрудненнями, що часто виникає на будівельних майданчиках (дренаж або відкачування ґрунтових вод).

Wacker Neuson РТЗА ідеально підходить для осушення котлованів, дренажу під час заливання фундаментів та інших задач, де необхідно швидко видалити великі об'єми води.

Основні характеристики:

- Тип двигуна: Бензиновий, двигун Honda GX160 або GX270 (залежно від моделі).
- Продуктивність: Приблизно до 1000 літрів за хвилину.
- Максимальна висота підйому води: До 27 метрів.
- Максимальний розмір твердих частинок: До 25 мм.
- Використання: Перекачка чистої або слабко забрудненої води на будівельних майданчиках, у сільському господарстві чи інших сферах.
- Особливості: Надійний, портативний і простий у використанні, що робить його ідеальним для використання в польових умовах.

Завдяки бензиновому двигуну, РТЗА є незалежним від електромережі, що особливо важливо в умовах будівництва на майданчиках, де ще немає стабільного електропостачання.

Проведемо розрахунок доцільності впровадження такого насоса.

При цьому врахуємо, що ціна палива: 50 грн/л, кількість годин роботи на рік: 2000 год., метод нарахування амортизації прямолінійний, корисний термін використання 7 років, а отже норма амортизації дорівнює: $100\text{тис.грн}/7=14,3\%$. Розрахунки обмежимо до 5 років.

- Wacker Neuson РТЗА (бензиновий):
 - Споживання пального: 1,5 л/год
 - Ціна насоса: 100000 грн

- Насос Honda WB30XT, бензиновий, який використовує ТОВ БК «KVARTAL» Honda WB30XT:

- Споживання пального: 2,5 л/год

- Ціна насоса: 70000 грн

- Ставка дисконту: 15%

Розрахунок витрат на паливо:

Для Wacker Neuson PT3A:

1. Річне споживання палива: $1,5 \text{ л/год} \times 2000 \text{ год} = 3000 \text{ л/рік}$,

2. Річні витрати на паливо: $3000 \text{ л} \times 50 \text{ грн/л} = 150000 \text{ грн/рік}$

Для насоса Honda WB30XT:

1. Річне споживання палива: $2,5 \text{ л/год} \times 2000 \text{ год} = 5000 \text{ л/рік}$

2. Річні витрати на паливо: $5000 \text{ л} \times 50 \text{ грн/л} = 250000 \text{ грн/рік}$

1. Економія витрат палива: $250 - 150 = 100 \text{ тис.грн/рік}$

Розрахуємо NPV для Wacker Neuson PT3A:

1. Грошовий потік на рік: $(100000 \times 0,82 + 100000 \times 0,143) = 96300 \text{ грн}$

2.
$$NPV = \sum_{t=1}^5 \frac{96300}{(1+0,15)^t} - 100000 = 222812,5 \text{ грн}$$

Таким чином, використання Wacker Neuson PT3A дозволяє знизити загальні витрати на 100,0 тис.грн за рік, збільшити грошовий потік та отримати чисту вартість проектів протягом п'яти років у сумі 222812,5 грн.

Щодо ТОВ БК «Новий дім буд», то ця будівельна компанія, як показав проведений аналіз, стикається зі значними викликами у фінансуванні своїх проектів через обмеженість власного капіталу. Це ускладнює можливість інвестування у новітнє обладнання, необхідне для автоматизації та підвищення продуктивності праці.

Основними факторами, що створюють фінансові обмеження, є:

- високі операційні витрати на будівельні матеріали, енергоносії та оплату праці;

- необхідність попереднього фінансування проектів;

- обмежений доступ до дешевих кредитних ресурсів;

- ризики, пов'язані з нестабільністю ринку в умовах воєнних дій.

Тому, для забезпечення стабільності діяльності ТОВ БК «Новий дім буд» та підвищення його економічної ефективності, пропонується застосувати заходи з економії ресурсів, які потребують менших початкових інвестицій порівняно з придбанням дорогого обладнання, а саме:

1. Оптимізація використання будівельних матеріалів.

— Перехід на матеріали з нижчою собівартістю, але з подібними характеристиками якості.

— Впровадження системи контролю за залишками матеріалів для уникнення їх перевитрати.

2. Зменшення енерговитрат.

— Використання енергоефективних технологій у будівництві (наприклад, LED-освітлення, утеплення тимчасових споруд).

— Встановлення автоматизованих систем контролю енергоспоживання.

3. Раціоналізація транспортних витрат.

— Оптимізація логістичних маршрутів для перевезення матеріалів.

— Використання спільного транспорту для декількох проектів.

4. Перепідготовка працівників.

— Навчання персоналу ефективнішим методам роботи, що скоротить витрати часу та ресурсів.

— Перерозподіл робочих обов'язків для зменшення необхідності найму додаткового персоналу.

5. Аутсорсинг допоміжних послуг, тобто залучення сторонніх організацій для виконання специфічних задач, наприклад, тимчасове орендування обладнання замість придбання.

6. Використання локальних ресурсів, а саме закупівля будівельних матеріалів у місцевих постачальників для зниження витрат на транспортування.

Запропоновані заходи сприятимуть зниженню витрат та підвищенню економічної стійкості ТОВ БК «Новий дім буд». Застосування стратегій економії

ресурсів дозволить компанії адаптуватися до обмежених фінансових можливостей та ефективно конкурувати на ринку без суттєвих капітальних вкладень у новітнє обладнання.

Розрахуємо зокрема, як зміняться витрати після удосконалення логістики, а саме за рахунок: оптимізації маршрутів, що дозволить знизити витрати на паливо, покращити управління складом тощо. Розрахуємо економію витрат, враховуючи різні варіанти удосконалення логістики. Вихідні дані для розрахунку наведено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Вихідні дані.

Показник	Значення
Початкові витрати на логістику, тис.грн	14760,0
Поточні витрати на транспортування, км/рік	200000 км на рік, середня витрата пального — 10 л/100 км
Середня витрата пального, л/100 км	10
Ціна дизельного пального, грн за літр	50,4
Кількість транспортних одиниць (автомобілів/вантажівок), шт	5

Розрахуємо витрати на транспортування (витрати на пальне за рік):
 $200000 \times 10 / 100 \times 50,4 = 1008,0$ тис. грн.

Використання GPS-моніторингу та оптимізації маршрутів може суттєво знизити пробіг транспортних засобів. Згідно з інформацією від компанії Transcontrol, впровадження таких систем дозволяє скоротити пробіг транспорту на 15-25% [35]

Крім того, за даними GPS Group, оптимізація маршрутів сприяє зменшенню зупинок, холостого пробігу та нецільового використання автотранспорту, що також веде до економії пального [36].

Проведення аналізу маршрутів ТОВ БК «Новий дім буд» показав, що завдяки аналізу і використанню GPS-навігації, вдається скоротити загальну кількість км на 5%.

Розрахуємо зниження витрат за рахунок використанню GPS-навігації:
 $200000 \times 5\% = 10000$ км

Витрати пального до удосконалення: $200000 \times 10 \div 100 = 20000$ л.

Витрати пального після удосконалення: $(200000-10000) \times 10 \div 100 = 19000$ л

Вартість пального після удосконалення: $19000 \times 50.4 = 957,6$ тис.грн

Економія на паливі: $1008,0 - 957,6 = 50,4$ тис.грн

2. Також можна досягти економії витрат завдяки покращенню управління складом. Удосконалення логістики часто дозволяє скоротити потребу в транспортуванні між складами та знизити загальні витрати на перевезення. Після покращення логістики вдається зекономити ще 2% витрат на транспортування [37].

Розрахуємо зниження витрат: $14760,0 \times 2\% = 295,20$ тис.грн.

Загальна економія:

1. Економія на паливі через оптимізацію маршрутів: 50,4 тис.грн.

2. Економія на покращенні управління складом: 295,2 тис.грн.

Загальна економія: $50,4 + 295,2 = 345,6$ тис.грн/рік

Зниження витрат складе: $14760,0 - 345,6 = 14414,4$ грн

Відсоток зниження витрат: $((14760,0 - 14414,4) / 14760,0) \times 100\% = 3,02\%$

Отже, завдяки удосконаленню логістики (оптимізації маршрутів та поліпшенню управління складом) можна знизити витрати на транспортування на 3,02%, що дозволить зекономити 345,6 тис.грн/рік.

Висновок до розділу 3.

Запропоновані заходи у розділі 3, спрямовані на підвищення ефективності діяльності будівельної компанії, зниження витрат та оптимізацію використання ресурсів. Запропоновані вдосконалення дозволяють автоматизувати ключові процеси, зменшити марнотратство, поліпшити енергоефективність та підвищити якість виконання будівельних робіт.

Покращення управлінських практик, таких як логістика, закупівлі та фінансовий контроль, дозволяє знизити витрати, уникнути затримок і забезпечити ефективне використання коштів. Розвиток компетенцій персоналу забезпечить вищу продуктивність і мінімізацію помилок у роботі.

Загалом, запропоновані заходи дозволять створити умови для довгострокового зростання, конкурентоспроможності та стійкості компанії в умовах динамічного ринку та дозволяють комплексно підійти до підвищення економічної ефективності будівельних проектів і можуть значно покращити результати, навіть у складних умовах або в обмеженнях ресурсів.

Проведені детальні розрахунки по автоматизації будівельних робіт, а саме придбання сучасного високопродуктивного обладнання, такого як лазерна різальна машина Trumpf TruLaser 1030, роботизований маніпулятор для шліфування FANUC R-2000iC, автоматизований навантажувач Hyster H3.0XT дозволить скоротити час, потрібний на різку і шліфування, на 30%, а також скоротити кількість працівників на обробці матеріалів на 10 осіб.

Впровадження автоматизації є економічно доцільним, оскільки чиста теперішня вартість (NPV) проекту становить 1417,82 млн грн. Це свідчить про те, що очікувані доходи від реалізації проекту значно перевищують витрати, необхідні для його впровадження. Таким чином, проект сприятиме підвищенню економічної ефективності діяльності підприємства, дозволить оптимізувати витрати та забезпечить довгострокову фінансову вигоду.

Також заміна ТОВ БК «KВАРТАЛ» насоса Honda WB30XT на ефективніший Wacker Neuson PT3A, що використовується для перекачування великих об'ємів води із забрудненнями, що часто виникає на будівельних майданчиках (дренаж або відкачування ґрунтових вод), дозволяє знизити загальні витрати на 100,0 тис.грн за рік, збільшити грошовий потік та отримати чисту вартість проектів протягом п'яти років у сумі 222812,5 грн.

Як показав проведений аналіз ТОВ БК «Новий дім буд», то ця будівельна компанія, стикається зі значними викликами у фінансуванні своїх проектів через обмеженість власного капіталу, що ускладнює можливість інвестування у новітнє обладнання, необхідне для автоматизації та підвищення продуктивності праці.

Тому, для забезпечення стабільності діяльності ТОВ БК «Новий дім буд» та підвищення його економічної ефективності, ми пропонуємо застосувати заходи з економії ресурсів, які потребують менших початкових інвестицій порівняно з

придбанням дорогого обладнання, а саме: оптимізація використання будівельних матеріалів, зменшення енерговитрат, раціоналізація транспортних витрат, перепідготовка працівників, аутсорсинг допоміжних послуг, тобто залучення сторонніх організацій для виконання специфічних задач, наприклад, тимчасове орендування обладнання замість придбання, використання локальних ресурсів, а саме закупівля будівельних матеріалів у місцевих постачальників для зниження витрат на транспортування.

Запропоновані заходи сприятимуть зниженню витрат та підвищенню економічної стійкості ТОВ БК «Новий дім буд». Застосування стратегій економії ресурсів дозволить компанії адаптуватися до обмежених фінансових можливостей та ефективно конкурувати на ринку без суттєвих капітальних вкладень у новітнє обладнання.

Проведені нами розрахунки зміни витрат після удосконалення логістики, а саме за рахунок: оптимізації маршрутів, що дозволить знизити витрати на паливо, покращити управління складом показали, що економія на паливі через оптимізацію маршрутів може становити 50,4 тис.грн, економія на покращенні управління складом - 295,2 тис.грн., що у підсумку складе загальне зниження витрат на 3,02%

ВИСНОВОК.

На основі проведених у магістерській роботі досліджень, можемо зробити такі висновки.

Економічна ефективність відображає співвідношення отриманих результатів (прибутку, доходу, зниження витрат) до ресурсів, витрачених на їх досягнення. Її оцінка дозволяє максимізувати результат за мінімальних витрат, що особливо важливо для капіталомістких галузей, таких як будівництво.

Економічна ефективність інвестиційних проєктів у будівельній сфері залежить від зовнішніх і внутрішніх факторів. Їхнє врахування та управління сприяє зниженню ризиків і підвищенню ймовірності успішної реалізації проєктів.

Аналіз методик оцінки ефективності демонструє різноманітність підходів, які здебільшого базуються на фінансових показниках, управлінському потенціалі та ефективності активів. Серед найбільше поширених це методи визначення, чистої теперішньої вартості, окупності інвестицій, внутрішньої норми доходу, рентабельності інвестицій, беззбиткового обсягу, метод аналізу сценаріїв та аналіз чутливості, аналіз «вигод і витрат», метод вартості життєвого циклу проєкту, управління вартістю, ефективності використання ресурсів, метод критичного шляху.

Обрані показники дозволяють комплексно оцінювати економічну ефективність будівельних проєктів, допомагаючи ухвалювати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, ресурсів та ризиків. Використання цих показників дає змогу глибше розуміти фінансові й часові аспекти проєктів, що мінімізує перевищення бюджету та строків.

В умовах війни аналіз економічної ефективності будівництва набуває особливої значущості, оскільки допомагає спрямовувати ресурси на відновлення країни та адаптацію галузі. Навіть у безпечних регіонах компанії стикаються з

труднощами: перебоями постачання, зростанням цін на матеріали, кадровими проблемами, фінансовою нестабільністю, зниженням попиту на житлове будівництво, регуляторними змінами та підвищеними витратами на безпеку.

Аналіз показників будівництва в Івано-Франківській області засвідчує спад після 2019 року, спричинений економічними труднощами, пандемією COVID-19 та війною. Дослідження діяльності ТОВ БК «Новий дім буд» показало значне падіння показників у 2022 році, пов'язане з кризовими умовами, проте деякі параметри (чистий прибуток, витрати на 1 грн виконаних робіт) свідчать про стабілізацію. Збереження цієї тенденції потребує ефективного використання ресурсів.

У ТОВ БК «KVERTAL» у 2022 році відбулося скорочення обсягів робіт і зростання витрат, однак у 2023 році почалося часткове відновлення, хоча показники ще не досягли рівня 2021 року. Загалом, зниження ефективності будівельних компаній у 2022–2023 роках зумовлене пандемією, економічною кризою, втратою замовлень і зростанням витрат. Попри заходи з оптимізації, зовнішні чинники продовжують впливати на галузь.

ТОВ БК «KVERTAL» зазнало значного падіння показників у 2022 році через війну, однак у 2023 році продемонструвало адаптацію, збільшення доходів та скорочення адміністративних витрат завдяки оптимізації процесів. Аналіз рентабельності показав, що ТОВ БК «Новий дім буд» має стабільніші, але нижчі показники рентабельності, тоді як ТОВ БК «KVERTAL» демонструє вищу ефективність використання ресурсів, хоча і схильне до сильніших коливань.

Війна вплинула на ефективність обох компаній, однак ТОВ БК «KVERTAL» швидше адаптується. ТОВ БК «Новий дім буд» показує зниження продуктивності, ефективності часу та зростання тривалості завдань, тоді як ТОВ БК «KVERTAL» навпаки покращує ці показники.

Загалом для обох компаній доцільно оптимізувати використання ресурсів, підвищувати продуктивність та розробляти стратегії диверсифікації. У 2023 році спостерігається зростання матеріаломісткості, але водночас зменшення енергомісткості через відключення електроенергії.

Автоматизація виробничих процесів, зокрема придбання сучасного обладнання, дозволить ТОВ БК «KVARTAL» скоротити витрати, прискорити виконання робіт та підвищити ефективність. Впровадження технологій забезпечує фінансову вигоду, зокрема чиста теперішня вартість проекту (NPV) становить 1417,82 млн грн.

ТОВ БК «Новий дім буд» стикається з фінансовими труднощами для інвестування в автоматизацію, тому компанії доцільно застосовувати стратегії економії ресурсів: оптимізацію використання матеріалів, зниження енерговитрат, аутсорсинг допоміжних послуг та оренду обладнання. Це сприятиме зменшенню витрат без значних капіталовкладень.

Оптимізація логістики, маршрутів та управління складом дозволить знизити витрати на 3,02%, що підвищить стійкість компанії на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Кудренко Н. В. Теоретико-методичні підходи щодо оцінювання економічної ефективності функціонування підприємств. *Економіка і право. Серія 18*. Випуск 24. 2014. С.61-67.
2. Мочерний С. В. Політична економія: Нач: посіб. К.: Знання, 2002. 437 с. 29.
3. Фісуненко П. А., Шевченко К. І. Критерій оцінювання ефективності діяльності підприємства в забезпеченні їх економічної безпеки. *Економічний простір* №151. 2019. С. 185-200.
4. Покловський Р.Ю., Клияненко Б. Т., Мухопадов В. К. та ін. Якість продукції та ефективність виробництва: вимірювання, аналіз, резерви. К: Наукова думка, 1993.
5. Навольська Н. В. Оцінювання та забезпечення економічної ефективності діяльності підприємств. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. 191 с. URL: <https://bit.ly/3ayS5bg>
6. Кудренко Н. В. Теоретико-методичні підходи щодо оцінювання економічної ефективності функціонування підприємств. *Економіка і право. Серія 18*. Випуск 24. 2014. С.61-67.
7. Васильєв О. В., Уваров І. С. Сучасні підходи формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства. С. 89-100. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp>
8. Хмелевський О. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування. *Економіст*. 2008. №3. С. 50–53.

9. Онокало В.Г. Теоретичні аспекти ефективності діяльності підприємства та підходи до її оцінки. *Економіка і суспільство*. Випуск № 13 / 2017. С. 641-644.
10. Жнякін Б.О., Краснова В.В. Економіка підприємства: Навч. посібник для вузів. Донецьк: Альфа-прес, 2005. 520 с.
11. Марциняк С. Макро- і мікроекономіка. Варшава, 2001. 595 с.
12. Організаційно-економічні механізми підвищення ефективності промислових підприємств в умовах трансформації та євроінтеграції (на прикладі промислових підприємств Польщі та України). НАН України ІРД. Львів, 2003. 520 с.
13. Метошоп І. М. Особливості визначення та управління економічною ефективністю нафтогазових корпоративних структур. *Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка*. 2015. № 2. С. 58-66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSU_ekon_2015_2_9
14. Косянчук Т., Кучма С. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства за сучасних умов. *Економічні науки*. 2014. № 3. С. 113–116.
15. Федорович І., Метошоп І. Оцінка рівня конкурентоспроможності будівельних компаній за критеріями. *Review of transport economics and management*, (7(23), 2023. С.168–176. URL: <https://doi.org/10.15802/rtem2022/257466>
16. Гудима Л.О. Аналіз факторів конкурентоспроможності підприємств будівельної галузі. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 4 С. 92-97. URL: https://www.researchgate.net/publication/380807466_Analysis_of_competitiveness_factors_of_construction_industry_enterprises
17. Павелко О. В. Фактори впливу на величину прибутку будівельних підприємств. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал*. Острог : Вид-во, вересень 2018. № 10(38). С. 124–130.
18. Гой В. В. Мамонов К. А. Фактори, що впливають на функціонування будівельних підприємств: сучасні аспекти. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2683/2550>

19. Паламарчук О.М., Петришина С.В. Аналіз факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств України. *Економіка та суспільство*. Випуск # 57 / 2023
20. Фісуненко Н.О., Сидоров О.А. Вплив факторів зовнішнього середовища на економічну безпеку будівельних підприємств. *Економіка та управління підприємствами*. Випуск 3 (30) 2021. С 67-73. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/30_2021/13.pdf
21. Україна швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення. *Світовий Банк, Уряд України, Європейська Комісія*. Серпень 2022. 269 с. URL: <https://iceg.com.ua/wp-content/uploads/2022/09/SHvidka-otsinka.pdf>
22. Мостенська Т.Л. к.е.н., Лобунець Т.В. Управління проектами. Навчальний посібник. Київ. 2017. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u282/2017_mostenska_lobunec_np_upravlinnya_proektami.pdf?utm_source=chatgpt.com
23. Гулик Т.В., Горб Є.Ю. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів з урахуванням ризиків в умовах невизначеності. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Том 31 (70). № 6, 2020 С.99-106. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_6/19.pdf?utm_source=chatgpt.com
24. Мельникова В. А. Управління проектними ризиками підприємств будівельної промисловості. Дисертація подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії 073 «Менеджмент» 07 «Управління та адміністрування». Київ 2020. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/f399e67d-0f96-47a6-b064-14546576c406/content>
25. Судакова, О., Устименко, Б., & Пінясов, В. Статистичне дослідження економічних показників діяльності підприємств будівельної галузі в Україні. *Економіка та суспільство*, (22). 2020. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-43>

26. Козенкова В. Д. Оцінка та моделювання вартості промислового підприємства. *Економічний вісник*, №3. 2018. С.157-168. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2018/3/EV20183_157-168.pdf
27. Рябкова О. В. Моніторинг економічних показників результативності машинобудівного підприємства. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Львів. 2018. URL: https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1346/avtoreferatryabkova.pdf?utm_source=chatgpt.com
28. Орехова А.І. Економічний потенціал підприємства: сутнісні характеристики та структуризація *Економіка і суспільство*. Випуск # 17 / 2018. С.308-313.
29. Талах Т.А. Оцінка економічної ефективності функціонування підприємств промисловості України. *Економічний форум* 1(4). 2021. С. 101-108. DOI:10.36910/6775-2308-8559-2021-4-14.
30. Маковецька І. М., Коровін В. О., Ставринов М. Р. Підвищення економічної ефективності діяльності підприємства за рахунок удосконалення системи управління персоналом. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. № 3 (42). 2023. С.71-76. DOI: 10.31673/2415-8089.2023.037176.
31. Андрусів С. В. Модель підвищення ефективності функціонування будівельного комплексу України. *Економіка та управління національним господарством*. № 6. 2022. URL: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_6_2022.
32. Коба О. Економічна безпека будівельної галузі в умовах викликів і загроз воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (42). 2022. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-9>.
33. Kharit, O. Методи та підходи до покращення ефективності будівельного бізнесу на основі досвіду успішних компаній. *Економіка і регіон Economics and Region*, (3(90)), 2023. С. 67–75. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3\(90\).3030](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3(90).3030)
34. Балахонова О., Вокалюк Б. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємств малого бізнесу. 2024. DOI:10.58521/2521-1390-2024-30-10.
35. Transcontrol – GPS моніторинг автотранспорту. URL: https://transcontrol.in.ua/?utm_source=chatgpt.com.

36. Супутниковий GPS контроль автотранспорту. URL: https://gps-group.com.ua/suputnikoviy-gps-kontrol-avtotransportu.html?utm_source=chatgpt.com
37. Роль транспортних витрат у товаропросуванні на прикладі торгового підприємства. Наукова робота. 2020. 32с. URL: <https://surl.li/uaiehv>

БІБЛІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Тема магістерської роботи «Шляхи підвищення економічної ефективності діяльності будівельної галузі».

Обсяг пояснювальної записки 69 сторінок.

Перелік графічного матеріалу:

1. Мета та завдання магістерської роботи
2. Ключові компоненти процесу будівництва
3. Динаміка основних техніко-економічних показників
4. Динаміка фінансових результатів діяльності будівельних компаній
5. Динаміка показників рентабельності підприємств будівельної галузі
6. Динаміка середньогодинного виробітку та фондівдачі активної частини.
7. Часові показники виконання процесів будівництва
8. Заходи підвищення економічної ефективності діяльності підприємств будівельної галузі
9. Розрахунок економічної ефективності автоматизації у ТОВ БК «KVARTAL».
10. Розрахунок доцільності заміни насоса Honda WB30XT на Wacker Neuson PT3A.
11. Економія витрат від удосконалення логістики та покращення управління складом

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Фінансові результати діяльності ТОВ БК «Новий дім буд»

Показник, тис.грн.	Роки		
	2021	2022	2023
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	15284,4	11736	7958,4
Податок на додану вартість	2547,4	1956	1326,4
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	12737	9780	6632
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	8788,53	6748,2	4576,08
Валовий прибуток	3948,47	3031,8	2055,92
Інші операційні доходи	595,6	307,5	65,3
Адміністративні витрати	1545,4	1543,6	1109
Витрати на збут	0	0	0
Інші операційні витрати	433,8	54,4	152,2
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	1373,67	1126,3	729,42
Інші фінансові доходи			
Інші доходи			
Інші витрати			
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток			
Податок на прибуток від звичайної діяльності	247,2606	202,734	131,2956
Чистий прибуток	1126,4094	923,566	598,1244
Власний капітал	7969,95	13752,1	11051,2

Таблиця А.2 – Фінансові результати діяльності ТОВ БК «KVARTAL»

Показник, тис.грн.	Роки		
	2021	2022	2023
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	15547,7	11835,3	14003
Податок на додану вартість	2591,29	1972,56	2333,83
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	12956,5	9862,79	11669,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	10572,6	9572,6	10951,4
Валовий прибуток	2383,85	290,19	717,74
Інші операційні доходи	1595,6	1307,5	1850,3
Адміністративні витрати	545,4	543,6	109
Витрати на збут	0	0	0
Інші операційні витрати	233,8	54,4	652,2
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	3200,25	999,69	1806,84
Інші фінансові доходи	0	0	57,5
Інші доходи	1476,55	376	2345,3
Інші витрати	0	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток	4676,8	1375,69	4209,64
Податок на прибуток від звичайної діяльності	841,824	247,624	757,735
Чистий прибуток	3834,98	1128,07	3451,9
Власний капітал	20228	20629	21453

ДОДАТОК Б.

Таблиця Б.1 – Вихідні дані для розрахунку показників динаміки

Показник	Роки		
	2021	2022	2023
ТОВ БК «Новий дім буд»			
Обсяг виконаних робіт, млн.грн.	12737	9780	6632
Середньорічна вартість активної частини ОЗ, млн.грн	2157,350949	2479,464557	2968,134622
Чисельність робітників, люд.	119	112	92
Середньогодинний виробіток одного робітника, млн.грн./люд.	107,0336134	87,32142857	72,08695652
Фондовіддача активної частини ОЗ, грн/грн	5,904	3,9444	2,2344
ТОВ БК «KVARTAL»			
Обсяги виконаних будівельних робіт, млн.грн.	12956,45	9862,79	11669,14
Середньогодинний виробіток одного робітника, грн./люд.	29,94	52,88	54,66
Середньорічна вартість активної частини ОЗ, млн.грн	621,1145733	671,4862473	672,4953896
Чисельність робітників, люд.	120	115	119
Середньогодинний виробіток одного робітника, млн.грн./люд.	107,9704167	85,7633913	98,06
Фондовіддача активної частини ОЗ, грн/грн	20,86	14,688	17,352

ДОДАТОК В.

Таблиця В.1 – Показники динаміки ефективності використання робітників та техніки

№ п/п	Показники	Роки	Абсолютне значення	Абсолютний приріст		Темпи росту		Темпи приросту	
				Ланцюг.	Базис.	Ланцюг.	Базис.	Ланцюг.	Базис.
ТОВ БК «Новий дім буд»									
1	Середньогодинний виробіток одного робітника, млн.грн./люд.	2021	107,03				100,00		
		2022	87,32	-19,71	-19,71	81,58	81,58	-	18,42
		2023	72,09	-15,23	-34,95	82,55	67,35	-	17,45
2	Фондовіддача активної частини ОЗ, грн/грн	2021	5,90				100,00		
		2022	3,94	-1,96	-1,96	66,81	66,81	-	33,19
		2023	2,23	-1,71	-3,67	56,65	37,85	-	43,35
ТОВ БК «KVARTAL»									
1	Середньогодинний виробіток одного робітника, млн.грн./люд.	2021	107,97				100,00		
		2022	85,76	-22,21	-22,21	79,43	79,43	-	20,57
		2023	98,06	12,30	-9,91	114,34	90,82	-	14,34
2	Фондовіддача активної частини ОЗ, грн/грн	2021	20,86				100,00		
		2022	14,69	-6,17	-6,17	70,41	70,41	-	29,59
		2023	17,35	2,66	-3,51	118,14	83,18	-	18,14

ДОДАТОК Г.

Таблиця Г.1 – Вихідні дані для розрахунку загальних показників використання матеріальних ресурсів.

Назва показника	Роки		
	2021	2022	2023
ТОВ БК «Новий дім буд»			
1. Матеріали, тис.грн.	6900,84	5763,18	2584,58
2. Електроенергія, тис.грн.	143,9	82,8	42,6
3. Паливо, тис.грн.	240,6	207,9	205,8
4. Амортизація, тис.грн.	345,2	376,9	451,2
5. Знос МШП, тис.грн.	43,2	60	39,3
6. Собівартість виконаних робіт, тис.грн.	10298,2	8987,3	4256,1
7. Обсяг виконаних робіт, тис.грн.	12737	9780	6632
ТОВ БК «KVARTAL»			
Обсяг виконаних робіт	12956,45	9862,79	11669,14
Собівартість виконаних робіт	10572,6	9572,6	10951,4
Матеріали (основні та допоміжні)	8911,8	5432,9	7310,9
Паливо	940,1	758,9	855,6
Електроенергія	728,2	832,6	841,2
Амортизація	82,4	87,1	85,5